Eleccions al Congrés 2026

Programa electoral

PEL PAÍS.
PER LA GENT.
PEL FUTUR.

esquerra republicana

Eleccions al Congrés 2026
Programa electoral

ÍNDEX

PREÀMBUL 5

A. DEFENSAR EL PAÍS 7

A. Autodeterminació, democràcia i drets 7
B. Protecció efectiva de la llengua catalana 9
C. Defensa de l'escola catalana 10
D. Finançament i sobirania fiscal 11
E. Cultura catalana i defensa d'un espai comunicatiu nacional 12
F. Més sobirania i competències 14
G. Unió Europea, projecció internacional i cooperació 15

B. DEFENSAR LA GENT 18

A. Pla de xoc sobre l'habitatge 18
B. Cost de la vida 20
C. Un model econòmic i una fiscalitat més justes 21
D. Més feminisme, més drets LGTBIQ+ i més antiracisme 23
E. Treball digne i seguretat social garantida 25
F. Reindustrialitzar el país 28
G. Impulsar una transició energètica justa, ecològica i accessible 29
H. Garantir el futur de la pagesia, la pesca i el món rural 32
I. Reptes de la societat digital 34
J. Avançar en la protecció i el benestar dels animals 35

C. DEFENSAR ELS SERVEIS PÚBLICS 37

A. Inversions en infraestructures i garanties d'execució 37
B. Una xarxa ferroviària al servei del país 39
C. El sistema de serveis socials com a pilar de l'estat del benestar 41
D. Enfortir la sanitat pública 41
E. Més eines per la millora de la seguretat 42
F. Enfortir el municipalisme 43
G. Universitats i recerca públiques, accessibles i de qualitat 44

PREÀMBUL

Som en un d'aquells moments en què la història ens posa a prova com a poble. L'amenaça d'un govern del PP i de Vox posa en risc moltes de les conquestes col·lectives que tant ens ha costat aconseguir. Ens hi juguem la llengua, l'escola catalana, els drets de les dones, els drets dels treballadors, la sanitat pública i les nostres institucions. Ens hi juguem el país que som i el país que volem ser.

Però també ens hi juguem una altra cosa: el dret a viure dignament. Perquè la gent està patint. Els salaris no abasten per fer front a l'encariment de la vida, accedir a un habitatge digne s'ha convertit en una quimera i els serveis públics, al límit del col·lapse, no donen les respostes que la ciutadania necessita. I, davant d'aquesta realitat, el govern de Pedro Sánchez no ha estat a l'altura. No ha fet prou per garantir que arribar a final de mes deixi de ser una preocupació, per frenar l'especulació amb l'habitatge o per assegurar que els trens funcionin. Ni tampoc ha estat capaç de posar fi a la corrupció que continua esquitxant les institucions de l'Estat.

Aquestes eleccions van de tot això. Però, sobretot, van de tu. De la teva vida, dels teus drets, de les teves oportunitats i del futur que volem construir col·lectivament. Perquè no n'hi ha prou amb resistir davant les amenaces: cal avançar, conquerir nous drets i garantir-nos un bon futur compartit.

Des d'Esquerra Republicana tenim clar què cal fer i assumim el compromís de treballar per aconseguir-ho. Aquest programa electoral recull el nostre projecte i les nostres propostes, articulades al voltant de tres grans prioritats: defensar el país, defensar la gent i defensar els serveis públics.

Ens hi deixarem la pell per aturar l'extrema dreta, defensar els teus drets i millorar la teva vida.

A. DEFENSAR EL PAÍS

En aquestes eleccions, els catalans ens hi juguem molt. No només perquè ens trobem en un moment clau per al futur del nostre país, sinó també perquè l'amenaça d'un govern del Partit Popular i de VOX posarà en risc la nostra cultura, la nostra llengua i el nostre autogovern.

Catalunya fa temps que és a punt de col·lapsar. Tenim un país de vuit milions de persones amb unes infraestructures i serveis per a sis milions. I això fa que la qualitat dels serveis públics se'n vegin afectats.

Des de fa temps, Esquerra Republicana, sovint en solitari, ha estat treballant i negociant per aconseguir revertir aquesta situació, mitjançant un acord de finançament que aporti gairebé 5.000 milions d'euros anuals per als nostres serveis públics, la condonació de bona part del deute i la gestió catalana de Rodalies per posar fi a un servei pèssim.

Necessitem una Esquerra Republicana forta per enllestir aquesta tasca i per continuar guanyant sobirania a cada pas, en benefici dels treballadors i les classes mitjanes del país.

Però també necessitarem una Esquerra Republicana forta si, finalment, hi ha un govern del Partit Popular i de VOX a Madrid. Catalunya s'haurà de defensar dels atacs d'aquesta coalició espanyolista que intentarà acabar amb la nostra llengua, la nostra cultura i el nostre autogovern. I, davant d'aquesta amenaça, només una Esquerra Republicana forta podrà defensar el nostre país, la nostra cultura i la nostra gent.

A. Autodeterminació, democràcia i drets

Catalunya té dret a exercir l'autodeterminació, i són els catalans i les catalanes qui han de decidir el futur polític del país. Com a partit independentista, Esquerra Republicana mai no renunciarà a la llibertat del nostre poble i continuarà defensant que l'autodeterminació és la millor manera de resoldre democràticament el conflicte polític amb l'Estat espanyol.

El suport a l'independentisme continua ben vigent. El 43 % dels catalans, segons el darrer baròmetre del CEO, es mostra a favor de la independència. La diferència amb els contraris a l'independentisme es troba en els nivells més baixos des de 2022. A més, el 76 % dels catalans està d'acord a exercir el dret a l'autodeterminació. Esquerra Republicana continuarà defensant aquestes posicions polítiques, que es troben al cor de la nostra formació, a les Corts.

També cal una Esquerra Republicana forta per persistir en la defensa dels drets i les llibertats en un Estat on s'han vulnerat constantment les darreres dècades. En primer terme, cal derogar la Llei mordassa, una norma absolutament lesiva per als moviments socials i la dissidència política, que va aprovar el PP però que el PSOE ha mantingut. De la mateixa manera, cal suprimir els delictes d'ofensa als sentiments religiosos i d'injúries contra la Corona.

En matèria de memòria, cal reconèixer i reparar les víctimes del Servei Militar Obligatori a l'Estat, tal com Esquerra Republicana ha reclamat intensament durant la XV legislatura. A més, cal convertir la comissaria de Policia Nacional de Via Laietana en un espai de memòria i finalitzar l'auditoria de béns espoliats pel franquisme a entitats i associacions, exigint a l'Estat que compleixi amb la Llei de Memòria Democràtica i estableixi les responsabilitats pertinents.

1. **Dret d'autodeterminació.** Negociar la convocatòria d'un referèndum d'autodeterminació a Catalunya amb acompanyament internacional, amb la Unió Europea i el Consell d'Europa com a facilitadors, en línia amb la resolució Cilevičs del Consell d'Europa i les bones pràctiques determinades per la Comissió de Venècia (2007).
2. **Derogar la Llei mordassa.** La Llei Orgànica 4/2015 de protecció de la seguretat ciutadana es va dissenyar per reprimir, principalment, els moviments socials, les persones i les organitzacions que lluiten i protesten per drets i llibertats que mereix la població. En aquest sentit, cal derogar aquesta Llei i revisar tot el marc normatiu que restringeix drets fonamentals, com ara els de protesta, mobilització i llibertat d'expressió. La llei mordassa, mentrestant, no s'hauria d'aplicar en els territoris amb les competències de seguretat transferides, perquè puguin usar íntegrament la seva pròpia norma en aquesta matèria.
3. **Suprimir els delictes d'ofensa als sentiments religiosos i d'injúries i calúmnies contra la Corona** i contra les assemblees legislatives. Eliminar del Codi Penal aquestes previsions que privilegien determinades persones i institucions per sobre d'altres. La seva presència en la legislació penal resulta contraria al principi d'igualtat davant la llei. Cal posar fi als tipus penals que s'usen per combatre la dissidència política i aplicar càstigs exemplars.
4. **Aprovar una llei estatal de desaparició forçosa de menors per garantir veritat, justícia i reparació.** Milers de famílies continuen sense saber la veritat sobre els seus fills, víctimes d'un entramat institucional que va permetre segrestos, adopcions irregulars i desaparicions forçades. L'Estat ha fracassat en aprovar una norma que asseguri investigacions rigoroses, accés a arxius, proves d'ADN i suport jurídic i psicològic a les víctimes. Sense aquesta llei, les famílies es veuen obligades a recórrer a tribunals estrangers o a iniciatives privades, i es perpetua la impunitat. Aprovar aquesta llei és una qüestió de justícia, de reparació i de compromís democràtic amb la veritat. La norma ha de garantir que cap cas quedi sense investigar i que les víctimes rebin el reconeixement i el suport que mereixen.
5. **Reconèixer la realitat de les Víctimes del Servei Militar Obligatori** (1976-2001) i treballar per aconseguir veritat i reparació. Resulta urgent la desclassificació d'arxius militars, judicials i administratius relacionats amb abusos i morts de soldats a causa dels maltractaments en el servei militar obligatori. Cal promoure una declaració d'assumpció de responsabilitat política de l'Estat pel dolor i la manca de protecció als joves sota la seva custòdia i establir mecanismes de memòria i reparació per a les víctimes i les famílies afectades.
6. **Finalitzar l'Auditoria de Béns Espoliats pel Franquisme a Entitats i Associacions.** Durant la dictadura franquista, milers d'organitzacions van perdre patrimoni, documentació, seus socials i recursos que mai no han estat retornats ni compensats. Tot i que la Llei de Memòria Democràtica preveu aquesta auditoria, l'elaboració és lenta i incompleta i deixa les víctimes en una situació d'injustícia persistent. Finalitzar-la és imprescindible per identificar l'abast real de l'espoli, establir responsabilitats i obrir la porta a la restitució o la compensació.
7. **Traspassar la titularitat de l'edifici de la Prefectura Superior de la Policia Nacional de Via Laietana 43** a la Generalitat de Catalunya, conjuntament amb el fons arxivístic i els recursos econòmics que s'estimin oportuns per convertir les dependències actuals en un centre memorialístic i commemoratiu. La comissaria de Via Laietana és un dels espais més simbòlics de la repressió franquista, on milers de persones van patir tortures, detencions arbitràries i violacions de drets humans. Mantenir-la com a comissaria perpetua una ferida oberta i impedeix avançar cap a una memòria democràtica plena.
8. **Aplicar l'impost sobre béns immobles a totes les propietats de les confessions religioses,** sense excepcionalitats i deixant sense efecte els acords de Govern de l'any 1979 amb la Santa Seu i les actualitzacions de l'any 2023, com també els acords de 1992 de l'Estat amb la resta de federacions religioses.
9. **Impulsar totes les iniciatives parlamentàries oportunes per fiscalitzar l'activitat del rei d'Espanya,** la casa reial i la família reial i totes les iniciatives que puguin influir a l'hora de posar fi a aquesta institució contrària al principi democràtic. Donar suport a totes les mesures que puguin contribuir al control de les institucions de la monarquia, l'eliminació dels seus privilegis, la transparència i la fiscalització de la seva activitat econòmica.

B. Protecció efectiva de la llengua catalana

El català, la llengua pròpia de Catalunya, té amenaçat l'ús social al carrer, a les institucions i a l'escola. La recuperació de l'ús social de la llengua és una prioritat per a Esquerra Republicana i, a Madrid, lluitarem per impulsar-ne l'ús, afrontar les ingerències de l'Estat i defensar la capacitat de Catalunya de decidir les pròpies polítiques lingüístiques. Defensarem la llengua davant de qualsevol atac.

La construcció de la identitat nacional espanyola s'ha fet, històricament, a partir de la llengua i la cultura castellanes, tot relegant el català i la resta de llengües pròpies de les diverses nacions de l'Estat a una posició de subordinació i promovent un model d'assimilació cultural.

Les administracions no garanteixen plenament l'exercici dels drets lingüístics i les vulneracions continuen sent habituals, especialment en àmbits com la justícia, l'Administració de l'Estat i els serveis públics. És una realitat que contradiu tant el mandat constitucional de respecte i protecció de les llengües oficials com la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries. Fins que no aconseguim independitzar-nos de l'Estat espanyol, hem d'avançar cap a un reconeixement efectiu del plurilingüisme en tots els àmbits de l'Estat, des de les institucions i els serveis públics fins als centres de treball, l'educació i els mitjans de comunicació.

Només el 32,6 % de la població té el català com a llengua habitual. Davant d'aquesta situació, Esquerra Republicana continuarà exigint a l'Estat que respecti els drets lingüístics, posi fi a les ingerències en les polítiques lingüístiques de Catalunya i contribueixi activament a revertir el retrocés del català. La pluralitat lingüística és un valor col·lectiu i una riquesa social que cal preservar i promoure, garantint la presència de totes les llengües parlades i signades a Catalunya en tots els àmbits.

10. **Aprovar una Llei del plurilingüisme per reforçar els drets lingüístics i garantir una protecció més efectiva de les llengües oficials diferents del castellà.** Cal garantir que qualsevol ciutadà es pugui relacionar amb totes les institucions de l'Estat en qualsevol llengua oficial, amb plena validesa jurídica, independentment del lloc on sigui. També cal fer possible que les administracions públiques dels territoris amb llengües oficials diferents del castellà es relacionin entre si i amb l'Administració General de l'Estat en aquestes llengües. La llei ha de regular l'ús de les llengües oficials en els procediments administratius; exigir el coneixement de les llengües oficials pròpies de cada territori als treballadors de l'Administració de l'Estat (cossos policials, administració de justícia i tributària...); incorporar criteris lingüístics en la contractació pública; garantir la presència de les llengües oficials en l'etiquetatge; reforçar el paper de les llengües pròpies com a llengües vehiculars de l'ensenyament, i establir quotes mínimes de programació radiofònica en les llengües oficials diferents del castellà.
11. **Reclamar el reconeixement oficial del català, l'occità i la llengua de signes catalana a la Unió Europea.** Instar l'Estat espanyol a mantenir i lluitar la petició perquè el català, l'occità i la llengua de signes catalana siguin llengües oficials a la Unió Europea i de treball al Parlament Europeu. L'oficialitat és una eina clau per a la protecció legal, els drets ciutadans i polítics i el prestigi de la llengua catalana, i el català té un nombre de parlants i un estatus legal que justifiquen plenament que sigui oficial.
12. **Garantir el finançament i la presència de les llengües catalana i occitana i de la llengua de signes catalana en el sector cinematogràfic i audiovisual.** Establir per llei una aportació mínima de l'Estat espanyol al fons d'ajuts i crèdits per a la cinematografia i l'audiovisual en llengües catalana i occitana, i garantir que els productes siguin igualment accessibles als usuaris de la llengua de signes catalana. En la mateixa línia, establir una quota de pantalla en el sector cinematogràfic i audiovisual per promoure l'ús social de la llengües catalana i occitana i de la llengua de signes catalana, i regular l'obligació de les plataformes de publicar les dades de compliment de quotes lingüístiques.
13. **Reforçar la cooperació entre els territoris de parla catalana i el reconeixement de la unitat de la llengua.** Derogar l'article 145 de la Constitució espanyola per facilitar la cooperació bilateral entre la Generalitat de Catalunya, la Generalitat Valenciana i el Govern de les Illes Balears, eliminant tot

possible veto de l'Estat espanyol o de les Corts espanyoles. En la mateixa línia, cal aprovar l'equiparació de les denominacions català i valencià com a sinònimes i intercanviables.

14. **Impulsar l'ensenyament del català i de l'occità a l'exterior.** Promoure acords de col·laboració amb l'Estat per incorporar l'ensenyament del català i de l'occità en el sistema d'educació a l'exterior, com també vies de col·laboració amb l'Instituto Cervantes per ampliar-ne l'oferta formativa i la difusió internacional.
15. **Garantir l'ús del català als centres de treball.** Impulsar l'elaboració i aplicació de plans lingüístics a les empreses, garantir els drets lingüístics de les persones treballadores i usuàries, especialment en les empreses que presten serveis públics o reben finançament públic, i facilitar l'accés a la formació de català dins l'horari laboral.

C. Defensa de l'escola catalana

L'escola catalana és un dels grans consensos i conquestes col·lectives del país, i no deixarem que ningú l'ataqui. Malgrat les mancances actuals, és una de les grans fortaleses de Catalunya i una eina fonamental per garantir la cohesió social, la igualtat d'oportunitats i la plena normalització del català. És el resultat d'anys de lluita per construir un sistema educatiu en què tots els infants, independentment de l'origen o de la llengua que parlin a casa, tinguin les mateixes oportunitats.

El català com a llengua vehicular i la immersió lingüística són pilars del nostre model educatiu. En una societat cada vegada més diversa, l'escola ha de garantir que tot l'alumnat conegui, utilitzi i faci seva la llengua del país. La immersió és també una eina fonamental per evitar la segregació de l'alumnat per raó de llengua i fer del català una llengua compartida. Atacar-la és atacar la cohesió del país. Caldrà millorar moltes coses de la nostra escola, començant per aconseguir els recursos necessaris de l'Estat espanyol i poder fer efectiva la normalització lingüística, però res d'això no serà possible si no defensem el nostre model davant les amenaces de l'extrema dreta espanyolista.

L'Estat espanyol i els seus tribunals han convertit les aules en un camp de batalla política, amb sentències que pretenen imposar als centres com han d'ensenyar i en quina llengua. Cap tribunal pot substituir la capacitat de les institucions catalanes per decidir el seu propi model educatiu. Cal una resposta ferma, unitària i de país, que protegeixi els centres i el professorat, blindar l'escola catalana davant les ingerències judicials i polítiques i avançar cap a l'exercici ple de les competències educatives.

Aquesta defensa també passa per garantir l'estabilitat del model educatiu, perquè no pateixi cops de volant amb cada canvi de majoria parlamentària ni amb cada sentència, i per dotar-lo dels recursos necessaris per afrontar els reptes actuals: el retrocés de l'ús social del català entre infants i joves, la segregació escolar i l'atenció a la diversitat de l'alumnat. L'Estat no pot continuar imposant obligacions a Catalunya sense assumir el finançament que li correspon ni respectar les competències de les institucions catalanes.

Defensar l'escola catalana és defensar la llengua, la cohesió social i la capacitat de Catalunya per decidir el seu futur. I ho farem sense demanar perdó i sense retrocedir.

16. **Impulsar una resposta de país en defensa de l'escola catalana.** Promoure un gran pacte de país, amb la participació de les institucions, la comunitat educativa i les entitats socials, per defensar el model d'escola catalana, la immersió lingüística i el català com a llengua vehicular i de cohesió social, davant les ingerències judicials i els intents de desmantellar-lo de l'Estat espanyol.
17. **Blindar el model d'escola catalana i la immersió lingüística.** Defensar un model d'escola pública, laica, gratuïta i de qualitat, amb el català com a llengua vehicular i d'acollida, com a eina de cohesió social, inclusió i igualtat d'oportunitats. Garantir, amb recursos i formació del professorat, que tot l'alumnat assoleixi una competència plena en català i, a l'Aran, en aranès. Modificar la legislació edu-

cativa estatal per impedir les ingerències de l'Estat, la imposició de percentatges lingüístics als centres i qualsevol vulneració dels projectes lingüístics i del model d'immersió de Catalunya.

18. **Exigir les competències exclusives en matèria educativa.** Reclamar la plena sobirania de Catalunya per decidir, regular i gestionar el seu sistema educatiu, sense subordinació a les imposicions de l'Estat espanyol.
19. **Garantir un finançament estatal digne per a l'educació.** Destinar el 6 % del PIB estatal a l'educació i posar fi a l'infrafinançament del sistema educatiu, assegurant els recursos necessaris per reforçar l'escola pública, reduir les ràtios i millorar les condicions salarials del professorat. Transferir els recursos a les administracions educatives competents, amb criteris transparents i sense traslladar noves obligacions sense el finançament corresponent, per combatre les desigualtats i assegurar una educació gratuïta i de qualitat per a tothom.
20. **Assegurar el finançament estatal de l'educació pública i gratuïta de 0 a 3 anys.** Establir un sistema de finançament estatal suficient i estable per fer efectiu l'accés universal i gratuït de tots els infants a una plaça educativa pública de 0 a 3 anys, amb un calendari d'implantació progressiva i recursos per cobrir el cost real del servei.
21. **Protegir els centres educatius i el professorat davant les ingerències judicials i polítiques.** Exigir mecanismes efectius de protecció i assessorament jurídic perquè els centres i el professorat puguin desenvolupar els seus projectes educatius sense pressions ni interferències externes.
22. **Garantir les competències exclusives de la Generalitat de Catalunya en l'elaboració dels currículums.** Cal assegurar que les administracions competents en matèria educativa puguin dictar els currículums per a les etapes obligatòries i postobligatòries d'acord amb la realitat social, cultural i lingüística del país, sense ingerència ni imposicions de l'Estat.

D. Finançament i sobirania fiscal

Catalunya necessita els recursos que genera per poder oferir els serveis públics de qualitat que els catalans mereixen. Cal complir amb l'acord per a un nou sistema de finançament com a instrument clau perquè els recursos dels catalans es quedin a Catalunya.

El Govern català està esgotat econòmicament, pres d'un sistema de finançament injust que fa 13 anys que ja ha caducat. És urgent resoldre un finançament que ens asfixia com a país i, especialment, que impedeix finançar un estat del benestar de qualitat.

El dèficit fiscal de Catalunya va assolir, el 2021, un màxim històric de 22.000 milions d'euros, un 9,6 % del PIB o més de la meitat del pressupost de la Generalitat de Catalunya. Com a resultat, serveis públics de rodalies, salut o educació tenen un finançament molt per sota del que els ciutadans de Catalunya mereixen. Aquest 2025, de fet, la Generalitat ha arribat a una despesa desplaçada de 5.295 milions d'euros, malgrat que Catalunya genera recursos per poder cobrir aquestes despeses.

Per posar fil a l'agulla, Esquerra Republicana proposa un model de finançament que avanci en la línia d'un concert econòmic solidari, tal com es preveia a l'Estatut d'Autonomia aprovat pel Parlament el 2006, i que faci efectius els compromisos que el Govern de l'Estat no ha estat capaç de materialitzar aquesta legislatura. Aquest model és la clau de volta per protegir Catalunya de la dreta i l'extrema dreta espanyola, perquè garanteix la capacitat de decisió de la Generalitat en detriment de l'Estat i la dota de sobirania econòmica.

La proposta d'Esquerra Republicana pretenia posar fi al model de finançament actual, que ha perjudicat no només Catalunya sinó els Països Catalans. Aquesta proposta suposa un guany evident en sobirania, garanteix el principi d'ordinalitat de la despesa per població ajustada i acaba amb el sistema de bestretes, una llosa per a les finances de la Generalitat que Esquerra Republicana no s'ha cansat de denunciar.

Més enllà d'aquesta proposta, Esquerra Republicana ha reivindicat també la importància de la quitança del deute del Fons de Liquiditat Autonòmica (FLA), un deute trampós i il·legítim imposat per l'Administració General de l'Estat, mitjançant una proposició de llei que ja era en tramitació parlamentària al Congrés. Aquesta iniciativa corregia part de la injustícia per la qual la Generalitat es va veure forçada a endeutar-se amb l'Estat, especialment la dècada passada, a conseqüència de no poder disposar dels recursos propis que li pertoquen.

També destaca la proposta de millora del finançament local, que complementa la proposta, també inclosa al programa, de derogar la Llei de racionalització i sostenibilitat de l'Administració local (LRSAL) i reformar la Llei Orgànica d'Estabilitat Pressupostària i Sostenibilitat Financera. Els ajuntaments catalans han patit les conseqüències d'unes regles fiscals injustes derivades d'aquests textos, que se sumen a un infrafinançament crònic per part de l'Estat. Conjuntament amb els del País Valencià, els ajuntaments catalans son els més mal finançats de tot l'Estat: el 2024, van rebre fins a un 40 % per sota del finançament que rebien els municipis de l'Aragó.

23. **Aprovar un nou model de finançament per garantir la sobirania dels Països Catalans i el benestar de la ciutadania.** Esquerra Republicana va arrencar el compromís del PSC i de l'executiva federal del PSOE d'impulsar un sistema de finançament singular basat en els ingressos, pel qual Catalunya recaptés tots els impostos generats a Catalunya i l'Estat espanyol en sufragués els costos mitjançant un percentatge de participació en aquests impostos. Prenent aquest punt de partida, el passat gener de 2026 es va acordar un nou model de finançament amb el Govern de l'Estat que, per primer cop, garantia l'ingrés directe dels impostos i el compliment del principi d'ordinalitat de la despesa per població ajustada, i suposava uns ingressos addicionals de 4.700 MEUR anuals per a Catalunya. El bloqueig parlamentari ha impedit que aquests acords polítics es poguessin posar en funcionament durant l'anterior legislatura. Ara, resulta urgent combatre el dèficit fiscal i garantir el finançament de les institucions catalanes per mitjà de canvis de model en el sentit dels acords esmentats.
24. **Condonar de forma efectiva els més de 17.100 milions d'euros del FLA.** Dur a terme la tramitació del projecte de llei impulsat per Esquerra Republicana, que suposa una reducció de deute de la Generalitat equivalent a la inversió que fa en quatre anys. A més, l'eliminació d'aquest deute suposarà un estalvi entorn de 1.500 milions d'euros anuals en interessos abonats per la Generalitat de Catalunya.
25. **Millorar el marc de finançament local.** Els ens locals són unes de les administracions més mal finançades de l'Estat. Cal reformar el model d'ingressos i augmentar els recursos propis de què disposen per reduir la dependència de l'Estat i permetre'ls dur a terme inversions clau en mobilitat, habitatge o transició ecològica.
26. **Constituir el Consorci de la Zona Franca amb majoria de les institucions catalanes en els òrgans de governança.** Garantir que la Zona Franca, un pol industrial estratègic que representa gairebé el 4% del PIB del país, depengui de l'Ajuntament de Barcelona i de la Generalitat de Catalunya. Les institucions catalanes necessiten controlar aquest ens, que genera prop de 140.000 llocs de feina, per impulsar els canvis necessaris en el model productiu sense dependre del govern espanyol.

E. Cultura catalana i defensa d'un espai comunicatiu nacional

Catalunya és un país amb una cultura, una llengua i una mirada del món pròpies. Defensar la cultura catalana és defensar la nostra identitat nacional, la capacitat de crear i el dret a projectar-nos al món com el que som.

La cultura és una qüestió de país. Catalunya té un teixit cultural viu, una gran capacitat creativa i un patrimoni de primer nivell, però la capacitat de desenvolupar i projectar el nostre propi model cultural continua

condicionada per un marc estatal que concentra recursos, instruments normatius i poder de decisió en qüestions estratègiques. Volem una cultura que no es limiti a preservar el que som, sinó que tingui capacitat de crear, innovar, generar imaginaris propis i projectar-se internacionalment.

La cultura és també un espai de llibertat, de pensament crític i de cohesió social, i ha de ser un bé comú accessible a tothom. Per això, cal reconèixer i dignificar les persones que la fan possible, protegir la creació i garantir que les condicions econòmiques o socials no es converteixin en una barrera d'accés a la cultura.

En definitiva, volem que Catalunya tingui plena capacitat de decidir com a país i de construir un espai cultural i comunicatiu fort, amb competències, recursos propis i projecció internacional, que garanteixi l'accés universal a la cultura i reforci la cohesió social, la llengua i la identitat nacional.

27. **La cultura de Catalunya, decidida des de Catalunya: equipaments i recursos.** Impulsar un Pla de Sobirania Cultural per culminar el traspàs dels museus i equipaments culturals transferibles a Catalunya, incloent-hi el Museu Nacional Arqueològic de Tarragona, i revisar la governança del MNAC i del MACBA perquè les decisions estratègiques es prenguin des de les institucions catalanes. Garantir que els traspassos vagin acompanyats del finançament estructural corresponent i auditar les inversions estatals pendents.
28. **Territorialitzar el 2 % cultural.** Exigir la modificació de la Llei del Patrimoni Històric espanyol perquè els recursos generats per les obres públiques estatals executades a Catalunya es transfereixin automàticament a la Generalitat, que gestionarà un Fons Català del 2 % Cultural destinat a conservar, restaurar i activar el patrimoni, amb especial atenció als municipis petits, el patrimoni en risc i industrial i els projectes d'ús social i comunitari. Cal una publicació anual de quins recursos s'han generat a Catalunya i quina quantitat s'ha transferit.
29. **Sixena: les pintures no es mouen.** Exigir que les pintures murals de la Sala Capitular de Sixena no siguin desmuntades ni traslladades del MNAC. Els informes tècnics disponibles i els dictàmens d'experts internacionals alerten que el trasllat comporta un risc per a la conservació dels murals i pot suposar la destrucció o la pèrdua irreversible d'una part del conjunt. Cal una reforma de la legislació estatal de patrimoni perquè cap bé cultural d'una fragilitat extraordinària pugui ser traslladat sense un dictamen tècnic previ que n'avali la viabilitat i en garanteixi la preservació.
30. **Viure de la cultura: completar l'Estatut de l'Artista.** Completar l'Estatut de l'Artista perquè la fiscalitat, la Seguretat Social i la protecció laboral s'adaptin de manera real a la intermitència del treball cultural. Cal impulsar un tractament fiscal adequat dels ingressos irregulars, ampliar les despeses deduïbles vinculades a l'activitat artística i creativa, i ajustar les quotes de cotització dels autònoms de la cultura als seus ingressos reals. S'ha d'ampliar la prestació específica per cessament o períodes d'inactivitat, el reconeixement de malalties professionals i les mesures de transició professional.
31. **Establir noves regulacions per assegurar més producció i més oferta de continguts audiovisuals en català.** Almenys el 50 % del temps d'emissió dedicat a obres audiovisuals europees es reservarà a obres en les llengües oficials de l'Estat o de les Comunitats Autònomes. En aquest marc, TVE reservarà un mínim del 25 % d'aquestes obres a produccions en les llengües oficials diferents del castellà. Així mateix, les plataformes de televisió i de vídeo a petició reservaran a obres europees almenys el 35 % del seu catàleg, i les televisions públiques hauran de destinar un 25 % del finançament anticipat d'obra audiovisual europea a obres en les llengües oficials diferents del castellà.
32. **Reforçar el pluralisme territorial i la governança dels mitjans de comunicació.** Ampliar les competències de les autoritats reguladores autonòmiques com el Consell Audiovisual de Catalunya (CAC) i el Consell Audiovisual de la Comunitat Valenciana (CACV), perquè puguin exercir les funcions de la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència (CNMC) mitjançant acords formals, i garantir la participació dels organismes reguladors autonòmics en la representació de l'Estat al Comitè Europeu dels Serveis de Mitjans de Comunicació (Media Board). Reconèixer les radiotelevisions públiques com a serveis públics essencials o d'infraestructures crítiques als efectes de les telecomunicacions a les radiotelevisions públiques, pel seu paper fonamental en el funcionament social i econòmic del país.

F. Més sobirania i competències

Com a país amb voluntat d'exercir la seva llibertat, Catalunya aspira a desenvolupar l'autogovern i a assumir plenament totes les competències. Esquerra Republicana continuarà treballant per guanyar àmbits de sobirania, mentre exigeix el finançament necessari per oferir uns serveis públics a l'alçada del que es mereixen els catalans i les catalanes.

Esquerra Republicana també continuarà denunciant les vulneracions del marc competencial del Govern espanyol allà on es produeixin. No permetrem cap passa enrere en l'autogovern de Catalunya, ni en l'àmbit de la salut, ni en el de l'habitatge ni en el de l'educació. Volem preparar el futur del país amb les màximes competències i totes les eines per gestionar-lo com es mereix la ciutadania.

Esquerra Republicana defensa el dret de les seleccions catalanes de competir internacionalment en totes les disciplines esportives, i així ho ha reclamat històricament. El reconeixement de les seleccions catalanes no només es correspon amb les competències que ja té la Generalitat sinó que és una eina clau per a la projecció internacional del país, diferenciada de la visió imposada pel nacionalisme espanyol.

També continuarem reclamant el traspàs de les competències per recaptar tots els impostos mitjançant l'Agència Tributària de Catalunya, una eina clau per a la sobirania fiscal del país. A més, exigirem el traspàs de les competències en migració i asil a Catalunya per impulsar una política pròpia d'acollida i integració. Per últim, demanem la cessió a Catalunya de les polítiques passives que permetin que el Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC) gestioni les prestacions per atur i desocupació, tal com ja s'ha acordat amb el País Basc.

33. **Reclamar l'oficialitat i el reconeixement internacional de les seleccions catalanes en totes les disciplines esportives.** Defensar el dret de les seleccions catalanes a competir oficialment a escala internacional en totes les disciplines esportives i a tenir representació pròpia en els organismes i les competicions internacionals. Simultàniament, és necessari impulsar la modificació de la Llei de l'Esport espanyola per eliminar l'obligatorietat de participació dels esportistes amb la selecció espanyola sota amenaça de sanció.
34. **Fer efectiu el traspàs de les competències en la recaptació d'impostos estatals a l'Agència Tributària de Catalunya.** Complir amb els acords de la Comissió Bilateral Generalitat Estat de juliol de 2025 sobre l'assumpció de competències en l'IRPF per part de la Generalitat, fent efectius els canvis legislatius pertinents per a la recaptació no només d'aquest tribut sinó de tots els impostos que es generen a Catalunya.
35. **Transferir les competències integrals en matèria de migració i asil.** Exigir el traspàs integral de les competències en migració i asil a Catalunya per garantir una gestió pròpia de l'acollida, l'avaluació de les necessitats i la integració, des d'una perspectiva de drets humans i inclusió social. Condicionar l'aplicació i el desenvolupament legislatiu del Reglament europeu de Retorn a garanties efectives dels drets fonamentals, per evitar la deriva punitiva i les deportacions automàtiques. Rebutgem la creació de centres de retorn a països tercers i reclamem la màxima protecció jurídica, assistència legal independent i respecte als drets fonamentals durant tot el procés migratori.
36. **Assumir noves competències en seguretat.** Cal garantir la competència del Cos de Mossos d'Esquadra com a policia integral al conjunt del país, sense excepcions. A dia d'avui, els Mossos actuen com a policia integral i tenen plenes competències en seguretat a tot Catalunya, menys als ports i aeroports de l'Estat, fet que distorsiona i treu eficiència a la lluita contra la delinqüència perquè es fracciona el territori.
37. **Traspassar a la Generalitat tots els immobles de l'Administració General de l'Estat a Catalunya.** Diversos departaments del govern espanyol i altres organismes de l'Administració General de l'Estat (AGE) retenen la propietat de dotzenes d'edificis de diverses naturaleses i ubicacions. Des del front litoral de Barcelona fins a les casernes abandonades de la Guàrdia Civil, passant pels edificis de la Tresoreria General de la Seguretat Social no destinats a cap finalitat relacionada amb aquesta entitat. És necessari que se'n faci el traspàs a la Generalitat de Catalunya i, si escau,

als ajuntaments, a títol gratuït per posar-los al servei de la ciutadania del nostre país. Molt especialment, cal que el govern espanyol, donant compliment a les competències exclusives en habitatge de la Generalitat de Catalunya, traspassi tots els habitatges de la SAREB i la resta d'organismes que depenen de l'AGE situats a Catalunya, conjuntament amb els recursos necessaris per rehabilitar-los i destinar-los a habitatge de protecció oficial.

38. **Traspassar les competències en matèria d'homologació i reconeixement dels títols estrangers.** Reclamar el traspàs de les funcions i els recursos necessaris perquè la Generalitat pugui gestionar l'homologació i el reconeixement de les titulacions obtingudes a l'estranger, d'acord amb les necessitats del país i amb les garanties de qualitat corresponents.
39. **Completar el traspàs integral de la Inspecció de Treball i Seguretat Social.** Culminar el traspàs previst a l'Estatut d'Autonomia, incloent-hi totes les funcions inspectores que encara romanen en l'àmbit estatal, com també el personal inspector i subinspector necessari per exercir-les, garantint-ne la dependència orgànica i funcional de la Generalitat de Catalunya, i dotant-la dels recursos econòmics, materials i organitzatius corresponents. Cal que el govern del país disposi de la capacitat plena per planificar, dirigir, organitzar i executar la funció inspectora en l'àmbit laboral i de la Seguretat Social a Catalunya, amb un model integral, coordinat i adaptat a les necessitats del mercat de treball català.
40. **Traspassar les polítiques passives a la Generalitat.** Acordar amb l'Estat les cessions, delegacions i traspassos de competències i de béns patrimonials i personals necessaris a la Generalitat de Catalunya per fer efectiu el pagament de les prestacions contributives per atur i les prestacions assistencials per desocupació des del SOC. La ciutadania ha de poder accedir a un servei públic d'ocupació únic tant per a les polítiques actives com per a les polítiques passives d'ocupació.
41. **Crear el Consell de Justícia de Catalunya.** Estructurar el govern judicial propi a Catalunya i, per a això, cal impulsar la reforma de la Llei Orgànica del Poder Judicial per fer possible la creació d'un Consell de Justícia de Catalunya, com a òrgan desconcentrat del CGPJ, amb seu a Barcelona i competències sobre govern judicial, territorial, nomenaments, formació, inspecció, disciplina, organització i planta.

G. Unió Europea, projecció internacional i cooperació

La crisi del multilateralisme és un dels principals factors explicatius de la inestabilitat del sistema internacional. El sistema de Nacions Unides viu un dels moments més complicats des que es va crear, i aquesta situació es declina en una evident incapacitat per resoldre conflictes en curs o per promoure respostes compartides a reptes com el canvi climàtic o el desenvolupament del Sud Global. El proteccionisme comercial, l'unilateralisme que duu a conflictes bèl·lics a Ucraïna o l'Iran i les retallades en ajut al desenvolupament són expressions paral·leles d'aquesta crisi.

Des d'Esquerra Republicana volem liderar una altra proposta per al sistema internacional, que ancori Catalunya com a referent en drets humans i com a territori compromès amb el sistema de Nacions Unides i la presa de decisions multilateral. I ho volem fer donant veu pròpia a Catalunya, seguint l'obra d'Esquerra Republicana a la Generalitat i denunciant totes les contradiccions de la política exterior espanyola.

Catalunya ja ha liderat l'aposta per la cooperació al desenvolupament i la justícia global a l'Estat en un context altament desfavorable. A l'Estat, per la presència de governs del PP i de VOX que ataquen en primera instància aquestes polítiques sense pensar que són clau per a la prosperitat, per exemple, de la mateixa conca del Mediterrani. A escala global, aquesta ofensiva és replicada per la internacional de l'extrema dreta, encapçalada pels EUA de Trump. En aquest àmbit, Esquerra Republicana exigim a l'Estat complir amb el compromís d'assolir el 0,7 % en Ajut Oficial al Desenvolupament i permetre a Catalunya participar de manera directa en programes europeus de cooperació.

Continuem exigint també l'oficialitat del català a Europa, una eina importantíssima en clau de reconeixement i protecció legal de la nostra llengua. A més, demanem més presència en els òrgans multilaterals, reflectint un llarg compromís de les institucions i la societat catalana, com també més finançament per a l'ensenyament de la llengua a l'estranger.

En matèria de relacions bilaterals, Esquerra Republicana ha estat una de les veus més crítiques amb el gir del govern del PSOE respecte el Sàhara Occidental. Cal revertir-lo, denunciar les violacions de drets humans del Marroc i exigir que es compleixin les resolucions del Tribunal de Justícia de la Unió Europea. També exigim un embargament complet d'armes a Israel i la suspensió de l'acord d'associació UE-Israel com a resposta al genocidi a Gaza.

Per últim, defensem un rol preponderant

de la Unió Europea en el nou tauler internacional. La Unió Europea ha de tenir una veu pròpia més forta al món, compromesa amb l'ajuda a Ucraïna davant l'agressió russa, dotada amb un pressupost comú més ambiciós i autònoma de l'OTAN en matèria de defensa. Una Europa on Catalunya hi ha de tenir veu pròpia com a espai natural de relació política. Un exemple n'és el procés de presa de decisions en matèria econòmica del Semestre Europeu.

42. **Promoure un embargament complet d'armes a Israel per part de l'Estat.** Donar suport a la Cort Internacional de Justícia i a la Cort Penal Internacional i exigir a l'Estat que pressioni perquè la Unió Europea suspengui els acords d'associació amb Israel mentre duri el genocidi i l'ocupació il·legal de Palestina. Cal reclamar també a l'Estat que continuï donant ple suport al reconeixement de l'Estat de Palestina.
43. **Defensar el dret a l'autodeterminació arreu.** Reconèixer el dret a l'autodeterminació dels pobles, en línia amb la Carta de Nacions Unides i la jurisprudència internacional. El govern espanyol ha de revertir la posició respecte el Sàhara adoptada l'any 2022 i assumir les resolucions del Tribunal de Justícia de la Unió Europea que anul·len els acords UE-Marroc per haver-se pres sense el consentiment del poble sahrauí. Cal també que el govern espanyol condicioni qualsevol acord de cooperació o relació amb el Marroc al respecte escrupolós dels drets humans i la sobirania del Sàhara Occidental. A més, el govern espanyol ha d'exigir, en coordinació amb la Unió Europea, el respecte a la sobirania de l'Estat de Palestina sobre el territori reconegut internacionalment en el marc de la solució dels dos estats.
44. **Mantenir el suport a Ucraïna davant l'agressió russa,** apostant tant per mantenir l'ajuda des de la Unió Europea com per fomentar la via diplomàtica i la negociació com a eines essencials de prevenció i resolució de conflictes.
45. **Fiscalitzar el model de Defensa espanyol** i els seus programes especials d'armament. Garantir el compliment de la normativa pressupostària també al ministeri de defensa, evitar l'ocultació de despesa per motius polítics i denunciar l'adjudicació de contractes públics a empreses implicades i condemnades en casos de corrupció.
46. **Complir amb el compromís del 0,7 % d'Ajut Oficial al Desenvolupament.** Donar el compliment efectiu al compromís del 0,7 % de l'AOD (Ajuda Oficial al Desenvolupament), com ja ha impulsat la Generalitat de Catalunya a instància d'Esquerra Republicana. A més, cal garantir que un percentatge vinculant d'aquests recursos es canalitzi mitjançant la cooperació descentralitzada i feminista, evitant la centralització dels fons europeus en l'administració central.
47. **Facilitar l'accés a l'ensenyament del català a l'exterior,** exigint a l'Estat que augmenti el finançament de l'Institut Ramon Llull per ampliar la xarxa de lectorats i incloent el català i l'occità en l'oferta d'idiomes dels programes europeus d'educació (Erasmus+) i del Centre Europeu de Llengües Modernes del Consell d'Europa.
48. **Promoure internacionalment la lluita contra la pena de mort,** impulsant la ratificació del Segon Protocol Facultatiu del Pacte Internacional dels Drets Civils i Polítics i el compliment amb la Convenció Europea de Drets Humans.

49. **Enfortir la governança multinivell a Nacions Unides: representació catalana en la negociació d'acords i tractats internacionals.** Reclamar la participació de la Generalitat de Catalunya en la negociació de tractats internacionals en el marc de Nacions Unides dels àmbits de la seva competència, seguint l'aposta per la governança multinivell que ja s'està duent a terme per avançar objectius de desenvolupament i foment dels DDHH, la pau i el multilateralisme en l'àmbit global.
50. **Fomentar l'autonomia geopolítica i estratègica de la Unió Europea** apostant per una estratègia de seguretat pròpia basada en la diplomàcia i la solució negociada de conflictes, tant en els pressupostos dels estats membres com en el Marc Financer Pluriennal de la Unió Europea.
51. **Posar fi a l'externalització de les fronteres i garantir vies legals i segures per migrar.** Desenvolupar una política migratòria centrada en la protecció internacional, el respecte dels drets humans i les garanties legals, en el marc de l'aplicació del Pacte Europeu de Migració i Asil. Impulsar una nova Llei d'asil que impedeixi externalitzar les sol·licituds de protecció internacional a tercers països amb els quals les persones sol·licitants no tinguin cap vincle i que no respectin els drets humans. Obrir i ampliar vies legals i segures de migració i protecció internacional, amb mecanismes i recursos suficients perquè les persones puguin migrar en condicions dignes.
52. **Apostar per un pressupost europeu ambiciós i descentralitzat.** Exigir a l'Estat espanyol que, durant les negociacions per al Marc Financer Pluriennal (MFP), defensi el principi de governança multinivell, un pilar fonamental per a la política de cohesió europea durant dècades, i s'oposi a la recentralització de programes gestionats per autoritats locals i de territoris com Catalunya. A més, Esquerra Republicana aposta per un pressupost europeu ambiciós, que pugui fer front a reptes compartits en matèria de canvi climàtic, competitivitat o reindustrialització, i que disposi de noves fonts d'ingressos propis europeus, com ara un impost digital dirigit a les grans plataformes tecnològiques.
53. **Promoure la transposició de la Llei Electoral Europea,** assegurant que garanteixi la pluralitat i la representativitat i que no s'utilitzen els llindars electorals i la configuració de circumscripcions com a minories de bloqueig contra minories nacionals ni contra la pluralitat política. En aquest marc, promoure també l'exercici del dret de vot a partir dels 16 anys.
54. **Garantir l'accés directe dels actors descentralitzats als fons europeus de cooperació i descentralització de la Cooperació Delegada de la UE.** Exigir des del Congrés dels Diputats la reforma dels mecanismes estatals de gestió dels fons de cooperació de la Unió Europea per democratitzar-ne l'accés i obrir la cooperació delegada europea als actors territorials i locals. Reclamar que l'Estat modifiqui la governança de l'AECID i del marc normatiu perquè l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD) i altres agències territorials reconegudes es puguin acreditar i gestionar directament fons europeus de cooperació indirecta i delegada de la UE (Team Europe).

B. DEFENSAR LA GENT

Després de vuit anys de govern de PSOE i Sumar, si alguna cosa ha caracteritzat aquest govern és que, si no hi ha la força d'Esquerra Republicana, Bildu, BNG i altres forces progressistes sobiranistes que els obliguen, no s'haurien fet la majoria dels avenços socials d'aquests darrers anys. Però ha estat una legislatura amb moltes ombres. En un període en què l'economia no ha deixat de créixer, aquesta riquesa no ha arribat a la ciutadania. Encara pitjor, la vida ha empitjorat per a la majoria de la gent treballadora i les classes mitjanes del nostre país.

L'encariment del preu de l'habitatge, la impossibilitat d'accedir-hi de joves i no tan joves i l'encariment de la vida, que ha suposat que els preus hagin pujat molt més que els sous, han perjudicat la majoria de la població.

Davant d'aquests que han estat governant i només celebren les dades macroeconòmiques sense ser conscients de com ha empitjorat el dia a dia de les famílies, Esquerra Republicana és qui més ha defensat els treballadors i les classes mitjanes i ho continuarà fent en el proper mandat, perquè la lluita contra l'encariment de la vida i l'accés a l'habitatge són dues de les nostres prioritats, a més de la defensa dels drets socials i els serveis públics de qualitat.

Uns drets que es poden veure afectats per un possible govern de dreta i extrema dreta que retallarà serveis públics, deixarà l'habitatge encara més a mans del mercat i provocarà que l'encariment continuï escalant. Davant la deixadesa d'uns i l'atac frontal als drets socials i l'economia familiar dels altres, només una Esquerra Republicana forta pot defensar la nostra gent.

A. Pla de xoc sobre l'habitatge

L'accés a l'habitatge s'ha convertit en el principal problema de la ciutadania, no només a Catalunya sinó a gran part d'Europa. Els preus del lloguer i de compra han crescut molt per sobre dels salaris, expulsen les famílies dels seus barris i municipis i fan cada vegada més difícil construir un projecte de vida amb dignitat.

La crisi de l'habitatge no és inevitable ni és fruit de la casualitat: és el resultat d'anys de polítiques de l'Estat que han permès tractar l'habitatge com un actiu financer en lloc de garantir-lo com a dret bàsic de la ciutadania. La regulació injusta, la manca d'un parc d'habitatge públic suficient i l'entrada de grans especuladors en el mercat han fet que tant l'accés al lloguer com l'accés a la compra siguin cada vegada més inassolibles per a les classes treballadores i mitjanes de Catalunya.

Davant d'aquesta situació d'emergència residencial marcada per l'increment salvatge de preus de compra i lloguer i la falta d'oferta de lloguer d'habitatge habitual de llarga durada, la ciutadania s'ha mobilitzat. Aquest clam social ha situat la crisi de l'habitatge al centre del debat polític i exigeix un canvi profund en les polítiques en aquesta matèria.

Esquerra Republicana, davant d'aquesta emergència d'habitatge, defensa que l'Estat traspassi a la Generalitat de Catalunya, competent en matèria d'habitatge, tots els mitjans necessaris per garantir l'accés a un lloguer assequible i a un habitatge en propietat. Per això, es planteja el traspàs dels pisos de la SAREB a la Generalitat de Catalunya, l'habilitació per aprovar una llei d'arrendaments urbans (LAU) catala-

na i el traspàs de recursos necessaris per ampliar el parc públic d'habitatge. Alhora, Esquerra Republicana defensa que l'Administració General de l'Estat, des dels seus àmbits competencials, adopti les mesures necessàries per garantir el dret a l'habitatge. Així, es planteja que es limiti els usos especulatius i efectuï una reforma fiscal que incentivi que els habitatges es destinin a primera residència i en combati els usos especulatius. L'objectiu és incrementar la disponibilitat de pisos i cases per viure-hi i garantir que l'habitatge compleixi la seva funció social com a llar.

Perquè una societat justa és una societat en què tothom pot tenir una llar digna, independentment de la seva edat, situació econòmica o municipi on visqui. Per a Esquerra Republicana, l'habitatge és un dret, no un privilegi.

55. **Dotar la Generalitat de Catalunya de competències per al desplegament d'una llei d'arrendaments urbans catalana.** Impulsar l'aprovació d'una legislació estatal, per la via de l'article 150.1 de la Constitució espanyola, que delegui formalment a la Generalitat de Catalunya la facultat de legislar de manera plena i integral en matèria d'arrendaments urbans. Aquest nou marc normatiu hauria de permetre solucionar el bloqueig de competències en matèria de dret civil i habitatge, que impedeix a la Generalitat un desplegament efectiu de les seves competències en habitatge mitjançant les lleis aprovades pel Parlament de Catalunya, i respondre a la realitat socioeconòmica singular del mercat de l'habitatge a Catalunya, als consensos socials del país i a les necessitats de les persones treballadores.
56. **Augment del finançament estatal en matèria d'habitatge.** Cal garantir un finançament públic adequat a les polítiques d'habitatge i incloure'l als pressupostos generals de l'Estat, que dediqui a aquestes polítiques almenys l'1,5 % del Producte Interior Brut (PIB), la qual cosa implica multiplicar els recursos que actualment es dediquen a les polítiques d'habitatge a l'Estat espanyol. S'ha de garantir que aquests recursos es transfereixen a les comunitats autònomes i es posen al servei d'incrementar el parc públic d'habitatges de lloguer als estàndards europeus.
57. **Traspàs immediat de tots els immobles de la SAREB i Casa 47 a la Generalitat de Catalunya.** Resulta urgent el traspàs immediat i gratuït de la titularitat d'aquests immobles a la Generalitat com a administració competent en matèria d'habitatge per poder-los destinar a l'ampliació del parc públic d'habitatge. Alhora, cal garantir el traspàs dels recursos necessaris per a la rehabilitació dels immobles.
58. **Modificar la legislació bàsica en matèria de sòl per garantir que el sòl classificat es posa a disposició de la construcció d'habitatge assequible.** S'ha d'incorporar a la legislació bàsica en matèria de sòl el deure legal de transformar el sòl en el termini que fixi el planejament urbanístic o, subsidiàriament, la legislació urbanística, habilitant la possibilitat de recórrer als mecanismes de venda i substitució forçosa als propietaris que incompleixin aquest deure o establint l'obligació de les administracions públiques de revisar el sòl no construït en el termini legalment previst. Es tracta d'un mecanisme essencial per evitar la retenció de sòl, que actualment impedeix la construcció de milions d'habitatges, i que és fonamental per obtenir habitatges assequibles i garantir l'exercici del dret a un habitatge digne.
59. **Incrementar els tipus de l'IVA i l'ITP sobre la compra d'habitatge quan aquest es destini a usos diferents a l'habitatge habitual.** L'increment dels tipus d'IVA i l'ITP cal associar-lo als usos turístics, al lloguer de temporada, a les segones residències i als habitatges buits. Alhora, cal que es reduïxin els tipus impositius quan l'ús final de l'habitatge sigui la primera residència, del propietari o de l'arrendatari..
60. **Augmentar l'IVA al lloguer turístic.** Elevar el tipus d'IVA aplicable al lloguer turístic al 21 %, inclosos els habitatges oferts o gestionats per plataformes digitals.
61. Aplicar deduccions i **incentius fiscals sobre la rehabilitació d'habitatge, la construcció d'habitatge protegit** i les millores d'eficiència energètica als habitatges.
62. **Millorar la regulació dels arrendaments per protegir els drets dels arrendataris** i evitar els desnonaments de les persones vulnerables sense habitatge alternatiu i mantenir les compensacions als petits propietaris que es puguin veure perjudicats per aquestes situacions.

63. **Imposar noves limitacions i obligacions fiscals als fons voltors** i grans tenidors que operin al mercat destinant pisos i cases a usos diferents dels d'habitatge habitual.
64. **Garantir la transparència del mercat immobiliari i l'accés de les administracions competents a les dades de l'AEAT. Establir l'obligació de l'Agència Estatal d'Administració Tributària (AEAT)** de publicar anualment, de manera desagregada territorialment, les dades relatives a les operacions de compravenda i als arrendaments d'immobles declarats, incloent-hi els imports i les principals característiques de les operacions. Així mateix, obligar l'AEAT a facilitar trimestralment a les administracions competents en matèria d'habitatge i drets socials informació sobre els immobles propietat de grans tenidors, incloent-hi la ubicació, la titularitat i la situació d'ús, amb les garanties legals de protecció de dades i confidencialitat tributària.
65. **Garantir l'accés de les administracions competents a les dades dels subministraments bàsics.** Establir l'obligació de les empreses subministradores d'aigua, electricitat i gas de facilitar a les administracions competents en matèria d'habitatge i drets socials la informació necessària per millorar la planificació, la gestió i l'eficàcia de les polítiques públiques, garantint la protecció de les dades personals.

B. Cost de la vida

Tot i el creixement econòmic continuat dels darrers anys i la caiguda de l'atur, el cost de la vida s'ha convertit en l'element central del debat polític i de les preocupacions de les famílies a causa de la inflació en els preus de l'habitatge o de l'energia, com a conseqüència de les guerres provocades pels Estats Units i Rússia. La inflació de setembre de 2026, amb un 4,9 %, és la més alta des de febrer de 2023, i en destaca l'augment de preus del sector del transport derivat dels preus de combustibles i carburants. Segons l'enquesta de condicions de vida de l'INE de 2025, el 36,4 % dels ciutadans de l'Estat no poden fer front a despeses imprevistes i el 32,2 % no es poden permetre vacances d'una setmana.

La ciutadania veu com l'economia creix, però també com el seu benestar material es redueix, amb uns salaris que estan pujant més lentament que els preus de productes bàsics. Aquesta pèrdua de poder adquisitiu contrasta amb els beneficis rècord de les principals empreses energètiques, bancàries o del sector de l'alimentació.

Davant d'aquest panorama, Esquerra Republicana aposta tant per mesures estructurals que ens permetin avançar cap a un model econòmic més inclusiu, fomentant la reindustrialització verda, com per mesures de suport a la classe treballadora que pateix les conseqüències d'un model econòmic basat en salaris baixos.

Entre altres mesures, Esquerra Republicana fa anys que reclama que Catalunya tingui un salari mínim propi, que reflecteixi el cost de vida més alt que el d'altres territoris de l'Estat. També defensa una reforma de l'IRPF i l'IVA que penalitzi les rendes més altes, dependents del capital, mentre es redueix l'IRPF a la classe treballadora i es fan més accessibles productes bàsics per a la ciutadania.

66. **Incrementar el Salari Mínim Interprofessional de l'estat** fins al 60 % del salari mitjà brut d'acord amb les exigències del dret internacional comunitari i, en particular, de la Carta Social Europea.
67. **Transferir les competències a la Generalitat de Catalunya per establir un salari mínim català (SMC)** a 1.460 €. Efectuar les modificacions normatives oportunes perquè el Govern de la Generalitat pugui establir un salari mínim interprofessional territorialitzat, superior al fixat a escala estatal, d'acord amb la realitat socioeconòmica de Catalunya i amb l'objectiu de garantir una remuneració suficient i un nivell de vida digne, en la línia de la Carta Social Europea i del criteri del Comitè Europeu de Drets Socials, que situa el salari mínim en, com a referència, almenys el 60 % del salari mitjà net.

68. **Traspassar els recursos necessaris per a la creació d'una prestació universal per criança adaptada a cada territori.** La distribució d'una prestació universal per criança a partir de 200 euros per família que s'elevi en aquells territoris amb un cost de vida més alt, com és Catalunya, permetria una redistribució de la riquesa i una reducció de la pobresa a molt curt termini. Segons estudis recents, una prestació d'aquest volum podria reduir la pobresa infantil extrema a l'Estat en un 43 % (del 13,7 % actual al 7,8 %) i el risc de pobresa infantil en un 27 %.
69. **Dur a terme una reforma social de l'IRPF.** Augmentar el tipus màxim de l'IRPF sobre els guanys de capital del 30 % al 35 % per acabar amb el tracte de favor respecte a les rendes del treball. Alhora, cal reduir els tipus de la fiscalitat del treball per als trams inferiors als 35.000 euros per augmentar els recursos disponibles i la capacitat adquisitiva de la classe treballadora.
70. **Dur a terme una reforma social de l'IVA.** Rebaixar l'IVA aplicable a aliments bàsics i productes d'higiene, acabant amb un gran nombre de les reduccions i deduccions respecte a la mitjana europea.
71. **Augmentar el finançament estructural del transport públic.** Garantir unes tarifes assequibles i estables que fomentin l'ús del transport públic i redueixin la dependència del vehicle privat, mitjançant un model de finançament suficient i pluriennal, basat en la corresponsabilitat de les administracions competents. Reclamar a l'Estat una aportació estructural que contribueixi a garantir aquest model i a revertir el dèficit de finançament acumulat de l'ATM de Barcelona.
72. **Dissenyar un pla de reducció sectorial de la inflació.** Presentar un pla conjunt entre l'Administració General de l'Estat i les comunitats autònomes per combatre la inflació dels sectors on ha crescut més (aliments, energia, habitatge), analitzant marges de benefici, competència sectorial, política de subsidis i colls d'ampolla que permetin acordar mesures conjunturals i estructurals com a alternativa a mesures que perjudiquen la classe treballadora.
73. **Automatitzar i ampliar el bo social elèctric.** Reduir els obstacles burocràtics per accedir al bo social elèctric, automatitzant-ne la concessió, ampliant els llindars de renda per accedir-hi i revisant els límits de consum bonificat per adaptar-los a les necessitats energètiques reals de les llars.

C. Un model econòmic i una fiscalitat més justes

El model econòmic de l'Estat espanyol basa el seu creixement a incrementar el número de treballadors que cotitzen però amb un predomini de sous baixos. Un model basat en el turisme i els serveis low cost, que precaritza els llocs de treball i que només beneficia una minoria, sense propiciar un creixement econòmic inclusiu que beneficiï també els treballadors autònoms i assalariats. Cal apostar per un model que prioritzi el desenvolupament de llocs de treball d'alt valor afegit, incrementant la productivitat i els sous de la classe treballadora.

A 2026, l'Estat espanyol lidera el creixement a la zona euro de forma destacada: segons l'FMI, el seu PIB creixerà un 2,5 % el 2026, més del doble que la mitjana de la UE i superant àmpliament França (0,4 %) i Alemanya (1,3 %). Tanmateix, aquest creixement no es reflecteix en un augment sostingut de les rendes de les famílies i els salaris de la classe treballadora. El retorn del capital s'ha mantingut superior al retorn del treball, una evidència empírica les darreres dècades, i la riquesa s'ha acumulat cada cop en menys mans. El resultat és una classe treballadora empobrida i una estructura de mercat oligopolística dominada per grans empreses que no tenen cap problema a l'hora de fer servir el seu poder de mercat per incrementar el benefici a costa dels consumidors.

A l'Estat espanyol, aquesta tendència ha estat visible els darrers quinze anys amb el procés de concentració bancària que ha esborrat el model de caixes d'estalvi arrelades al territori i amb una funció social. Els grans bancs que n'han resultat han assolit els darrers anys beneficis rècord i nodreixen un IBEX-35 en què també hi destaquen les grans empreses energètiques o constructores, que es beneficien de la capacitat de capturar recursos de l'Estat i de tècniques d'elusió fiscal que els permeten abonar uns tipus efectius inferiors als de no només la classe treballadora sinó també de moltes petites i mitjanes empreses.

Des d'Esquerra Republicana proposem una intervenció més gran del sector públic en l'economia, especialment encaminada a accelerar la transició ecològica. També exigim més justícia fiscal en la tributació dels grans patrimonis, la banca i les empreses energètiques, mentre continuem reivindicant la banca pública amb l'ICF al capdavant. Per últim, també proposem una passa endavant en la fiscalitat verda, on l'Estat es troba a la cua d'Europa, seguint les passes ambicioses que ja ha fet la Generalitat de Catalunya.

74. **Fiscalitat dels multimilionaris.** Fer permanent l'impost temporal de solidaritat de les grans fortunes, augmentant el tipus per a fortunes de més de 10 milions d'euros i creant un tram nou a partir de 100 milions d'euros.
75. **Recuperar l'impost a les grans energètiques,** consolidant la tributació dels beneficis i establint exempcions per incentivar la inversió en transició energètica. Cal transformar la fiscalitat de l'Estat cap a un model redistributiu que garanteixi que tothom pugui fer front al cost de la vida i orientat a impulsar la transició ecològica.
76. **Convertir l'impost extraordinari a la banca en un tribut permanent.** Cal assegurar que, de forma estructural, els qui més guanyen, més paguin.
77. **Adoptar les polítiques necessàries per combatre el dúmping fiscal** de les comunitats autònomes governades pel Partit Popular, especialment la Comunitat de Madrid.
78. **Avançar cap a una fiscalitat justa i coordinada a escala europea per a les grans corporacions digitals,** assegurant que tributin de manera justa pels ingressos que generen, combatent l'elusió fiscal i les pràctiques que permeten deslocalitzar beneficis.
79. **Concloure l'obtenció de la llicència bancària plena per part de l'Institut Català de Finances,** que el permeti créixer i operar com a node de la xarxa a Catalunya. L'obtenció d'aquesta llicència situarà l'entitat sota el marc regulatori europeu i el sistema de supervisió bancària del Banc Central Europeu o del Banc d'Espanya. A més, en el marc d'aquesta xarxa bancària cal reconèixer un paper fonamental a la banca cooperativa i ètica per a la transformació del model financer, potenciant la coordinació amb xarxes de referència internacional com la FEBEA o la GABV.
80. **Establir l'obligatorietat del servei bancari universal.** Davant un sector bancari cada cop més concentrat i amb tendències oligopolístiques, l'Estat ha de tenir un rol actiu per garantir el crèdit al petit negoci i l'accés als serveis bancaris de persones en risc d'exclusió. Per això, com ja passa amb el servei postal, cal garantir l'accés a efectiu i a atenció presencial en cada municipi per sobre d'un llindar, finançant-ho amb un fons sectorial al qual contribueixin totes les entitats segons quota de mercat.
81. **Crear línies públiques de crèdit per al petit negoci** amb repartiment de risc (avals parcials) i amb una banca pública que garanteixi el crèdit a la inversió productiva. Per fer-ho caldria convertir l'ICO en un banc de promoció amb capacitat de préstec directe a projectes industrials i de transició.
82. **Impulsar les inversions clau per fer front a l'emergència climàtica.** Impulsar un programa ambiciós d'inversió pública en tecnologies verdes crítiques per a la transició ecològica i l'autonomia estratègica europea: bateries, panells solars, energia eòlica i bombes de calor, així com capacitats de reciclatge de matèries primeres crítiques. Per finançar aquestes inversions, és convenient millorar l'estructura temporal del deute públic, afavorint el finançament estable a llarg termini. Així, cal orientar la demanda en bons sobirans cap als de termini més llarg, eliminant els beneficis fiscals a títols de deute de caràcter més especulatiu. A més, cal que el govern espanyol reclami a la Unió Europea la creació d'una clàusula d'inversió verda en les regles fiscals i mecanismes d'endeutament comú per a la transició ecològica.
83. **Consolidar una fiscalitat verda per a l'emergència climàtica.** Eliminar les exempcions al combustible d'aviació i navegació, promovent les modificacions de normatives europees que pertoquin. Revisar també la fiscalitat energètica aplicada al consum del gas, conjuntament amb la configuració de la tarifa i els càrrecs i costos associats. Aquestes mesures ajudaran a reduir la distància entre la recaptació en fiscalitat mediambiental a l'Estat i la mitjana europea.
84. **Acabar amb els privilegis fiscals i el capital subvencionat.** Posar fi a la llei Beckham, que permet a les persones que arribin a l'Estat des de l'estranger tributar com a no residents durant 6 anys, fins

a la meitat en concepte d'IRPF i sense tributar pels rendiments patrimonials a l'estranger. Eliminar la possibilitat de teletreballadors internacionals d'acollir-se a un règim fiscal favorable. Exigir també clàusules de permanència de l'activitat i garantia de manteniment de l'ocupació a empreses que s'acullin a ajudes públiques i deduccions a la inversió.

85. **Facilitar les pròrrogues en el pagament de tributs cedits.** Modificar la legislació vigent i els reglaments que la despleguen per facilitar que, en les liquidacions dels tributs cedits, es puguin sol·licitar pròrrogues en el pagament fins a 4 anys després d'haver-se concretat el fet imposable.
86. **Fomentar pimes competitives:** finançament, morositat zero i contractació pública accessible i fàcil eliminant intermediaris. Reforçar els instruments de finançament de les petites i mitjanes empreses i establir mecanismes efectius per garantir el compliment dels terminis legals de pagament. Cal també revisar la contractació pública per facilitar la participació directa de les pimes mitjançant la digitalització dels procediments, la divisió justificada en lots i l'adaptació de la planificació, preparació i disseny de licitacions per estimular la participació de pimes, assegurant la proporcionalitat dels requisits de solvència i la transparència en els pagaments a subcontractistes. Per últim, s'ha de promoure una simplificació administrativa real durant el cicle de creixement de les pimes, que redueixi costos, duplicitats i terminis sense rebaixar les garanties laborals, socials i ambientals.

D. Més feminisme, més drets LGTBIQ+ i més antiracisme

Malgrat els avenços aconseguits, continuem vivint en una societat marcada per desigualtats estructurals que limiten els drets i les llibertats de moltes persones. Les violències masclistes, la discriminació laboral, la desigual distribució de les cures, l'LGTBI-fòbia, el racisme i la xenofòbia continuen presents en la nostra societat i en les institucions. Són discriminacions que sovint s'entrecreuen i que requereixen polítiques públiques ambicioses per garantir una igualtat real i efectiva.

En aquest context, l'avenç de la dreta i l'extrema dreta representa una amenaça directa per als drets conquerits. Els discursos misògins, racistes i LGTBI-fòbics, el negacionisme de les violències masclistes i la criminalització de les persones migrades busquen normalitzar la discriminació i legitimar nous retrocessos. Davant d'aquesta ofensiva reaccionària, no n'hi ha prou amb defensar els avenços assolits: cal plantar cara i continuar ampliant drets i combatre totes les formes de violència, exclusió i desigualtat.

Malauradament, arribem a aquest escenari després d'una legislatura marcada per la manca d'ambició política del Ministeri d'Igualtat del Govern espanyol, que no ha impulsat les transformacions necessàries. Davant l'immobilisme del Govern espanyol i l'amenaça de les dretes, Esquerra Republicana defensa blindar les polítiques feministes, reforçar la protecció i reparació davant totes les violències masclistes, garantir els drets sexuals i reproductius i avançar en el reconeixement de la diversitat familiar, els drets de les persones cuidadores i la corresponsabilitat de les cures.

La defensa dels drets LGTBIQ+ exigeix continuar eliminant les discriminacions legals i socials, reconèixer totes les identitats de gènere i models familiars, combatre les pràctiques de conversió i reparar la persecució històrica d'aquest col·lectiu. Alhora, la lluita contra el racisme i la xenofòbia ha de ser una prioritat de les polítiques públiques, combatent la discriminació estructural i institucional, garantint la igualtat d'oportunitats i reforçant la resposta davant els delictes d'odi, les organitzacions racistes i els discursos discriminatoris, especialment en els entorns digitals. L'origen, el color de pell o la situació administrativa no poden justificar cap forma de discriminació ni d'exclusió.

Esquerra Republicana defensa una societat feminista, diversa i lliure de discriminacions, on totes les persones puguin viure amb dignitat, llibertat i igualtat de drets. Avançar en feminisme, drets LGTBIQ+ i antiracisme és avançar en justícia social i democràcia, respectant les competències de Catalunya i reforçant la seva capacitat per desenvolupar polítiques pròpies.

87. **Blindar les polítiques d'igualtat i combatre els discursos d'odi i discriminatoris.** Establir garanties normatives, pressupostàries i institucionals que assegurin la continuïtat de les polítiques feministes, els serveis d'atenció i els recursos de prevenció de les violències masclistes. Reforçar la prevenció, la investigació i la persecució dels discursos racistes, xenòfobs, misògins i negacionistes de les violències masclistes, especialment a les xarxes socials, els entorns digitals i les institucions. Millorar la formació especialitzada i els protocols d'actuació, amb especial atenció a les campanyes d'assetjament contra dones i persones i col·lectius racialitzats.
88. **Reforçar i actualitzar la legislació contra totes les formes de violència masclista.** Reformar la Llei orgànica 1/2004 i la resta de legislació estatal per garantir la prevenció, detecció, protecció i reparació davant totes les violències masclistes, incloses l'econòmica, la vicària i la digital. Aprovar una regulació específica de la violència vicària i reforçar la lluita contra l'assetjament digital i la difusió no consentida d'imatges íntimes, garantint peritatges digitals gratuïts, la retirada ràpida de continguts il·legals, més responsabilitat de les plataformes i una protecció especial dels infants i adolescents.
89. **Aprovar una llei integral contra el tràfic i l'explotació d'éssers humans.** Reforçar la prevenció, la persecució dels delictes i la protecció i reparació de les víctimes, especialment dones i nenes explotades sexualment. Garantir-ne els drets independentment de la situació administrativa, reformant la legislació d'estrangeria, i crear un fons estatal que asseguri les indemnitzacions judicials quan els responsables no les paguin.
90. **Reconèixer el dret al dol gestacional,** establint un permís laboral retribuït per les pèrdues gestacionals entre la sisena setmana i el dia 179 de gestació, independentment de les situacions d'incapacitat temporal reconegudes legalment.
91. **Garantir la igualtat de drets dels dos progenitors davant la pèrdua gestacional,** equiparant la protecció i els permisos retribuïts en els casos de mort fetal a partir del dia 180 de gestació.
92. **Equiparar els drets de les famílies monoparentals als de les famílies nombroses,** estenent els beneficis fiscals, socials i laborals, amb respecte a les competències de les administracions corresponents.
93. **Reconèixer legalment les identitats no-binàries.** Adaptar la normativa relativa al Registre Civil, la documentació identificativa i els procediments administratius per garantir-ne el reconeixement sense requisits patologitzadors, protegint la privacitat i evitant discriminacions.
94. **Garantir la igualtat de drets de les famílies LGBTIQ+.** Reformar la legislació civil i del Registre Civil per eliminar les discriminacions en la filiació de les famílies de dues mares, les persones trans i no-binàries i altres models familiars, garantint el reconeixement dels vincles parentals i la seguretat jurídica, amb participació de les entitats LGBTIQ+ i prioritzant l'interès superior de l'infant.
95. **Reforçar la prohibició de les pràctiques de conversió i perseguir-les penalment.** Garantir la prohibició efectiva de les pràctiques que pretenen modificar o reprimir l'orientació sexual o la identitat de gènere, també quan s'emparen en motius religiosos o espirituals. Tipificar penalment els casos greus o coercitius, protegir especialment els menors i les persones vulnerables i reforçar els mecanismes de denúncia i atenció a les víctimes, sense penalitzar l'acompanyament psicològic voluntari i afirmatiu.
96. **Impulsar una llei estatal de memòria i reparació LGBTIQ+.** Reconèixer i reparar la persecució històrica de les persones LGBTIQ+ per les institucions, incloent-hi la repressió de les persones trans, les lesbianes i les dones sotmeses al Patronato de Protección a la Mujer. Garantir l'accés als arxius, la preservació de testimonis, la participació de les víctimes i mesures de reparació, reconeixement públic i divulgació educativa i cultural, respectant les competències de Catalunya.
97. **Regular la pressió estètica en la publicitat i els entorns digitals.** Obligar a identificar les imatges corporals retocades digitalment en la publicitat i els continguts comercials de les xarxes socials, i reforçar la regulació dels anuncis que promoguin models corporals irreals o fomentin conductes alimentàries perjudicials i trastorns com l'anorèxia i la bulímia.
98. **Protegir els drets socials i laborals de les persones cuidadores familiars.** Garantir que cuidar un familiar no suposi perdre drets de Seguretat Social ni oportunitats laborals, assegurant les cotitzacions de les persones cuidadores no professionals amb finançament públic. Facilitar també la formació i la reincorporació al mercat laboral de qui hagi hagut de deixar de treballar per assumir tasques de cura, amb atenció prioritària en les polítiques d'ocupació.

99. **Garantir la igualtat de tracte i oportunitats independentment de l'origen.** Combatre la discriminació racial i ètnica en l'accés a l'ocupació, l'habitatge i els béns i serveis; reforçant les garanties legals davant les pràctiques discriminatòries tant en l'àmbit públic com privat. Millorar els mecanismes per detectar i acreditar aquestes situacions i protegir les persones que les denuncien.
100. **Millorar la investigació i la resposta judicial davant els delictes d'odi racistes i xenòfobs.** Reforçar la formació especialitzada de jutges, magistrats i fiscals en la identificació de la motivació racista i xenòfoba i l'aplicació efectiva dels delictes d'odi i de les circumstàncies agreujants.
101. **Actuar contra les organitzacions que promouen el racisme i la violència.** Perseguir les estructures i organitzacions que fomentin de manera organitzada l'odi, la discriminació i la violència contra persones per raó d'origen o pertinença ètnica. Fer ús dels instruments legals per investigar-ne les activitats i actuar en conseqüència.
102. **Frenar la difusió i l'amplificació dels discursos d'odi a les xarxes socials.** Exigir a les plataformes digitals més responsabilitat davant la difusió de continguts racistes i xenòfobs, amb mecanismes accessibles de denúncia i resposta efectiva davant els continguts il·lícits. Actuar contra les campanyes coordinades de desinformació que assenyalen col·lectius pel seu origen i alimenten la confrontació social.

E. Treball digne i seguretat social garantida

Viure dignament ha de ser una realitat per a tothom, independentment de la situació laboral, econòmica o personal de cadascú. El treball ha de permetre desenvolupar un projecte de vida i no condemnar ningú a la precarietat o a la pobresa. Però en els darrers anys l'encariment del cost de la vida, amb uns salaris que no han evolucionat al mateix ritme que els preus, ha provocat que cada vegada més persones, tot i tenir una feina, tinguin dificultats per arribar a final de mes. Aquesta realitat evidencia els límits d'un model que continua repartint de manera desigual la riquesa i que prioritza els beneficis empresarials per sobre les condicions de vida de la classe treballadora.

Cal garantir les rendes i avançar cap a l'assoliment de salaris suficients per viure, combatre la precarietat i la temporalitat injustificada, reduir les desigualtats i evitar que l'acomiadament sigui una via fàcil i barata per a les empreses. També implica reforçar la protecció social, garantir unes pensions dignes i assegurar que ningú quedi desprotegit davant de situacions de vulnerabilitat.

La Seguretat Social és una de les grans conquestes de la classe treballadora i el principal instrument de solidaritat col·lectiva per garantir una protecció econòmica davant la malaltia, la desocupació o la vellesa. L'envelliment de la població i la jubilació de la generació del baby boom plantegen reptes per al sosteniment del sistema públic de pensions, però la resposta no pot ser retallar drets ni privatitzar les pensions, sinó reforçar-ne el finançament. Esquerra Republicana defensem un model econòmic que generi ocupació de qualitat, salaris més elevats i noves fonts d'ingressos perquè els grans beneficis empresarials i les rendes del capital també contribueixin al sosteniment de la Seguretat Social.

Defensar la Seguretat Social també vol dir ampliar drets i garantir prestacions suficients per viure dignament. Encara avui, moltes persones jubilades perceben pensions insuficients per afrontar el cost de la vida, mentre persisteixen desigualtats importants entre treballadors assalariats i autònoms i una bretxa de gènere que perjudica especialment les dones. Cal avançar cap a un sistema públic de pensions que garanteixi el poder adquisitiu, redueixi les desigualtats i continuï contribuint a la redistribució de la riquesa. Catalunya necessita eines pròpies per desplegar polítiques socials que responguin a la nostra realitat, amb capacitat per decidir sobre les condicions laborals, la protecció social i el sistema de pensions. Volem un model que redistribueixi els recursos i garanteixi que el progrés econòmic es tradueixi en millors condicions de vida per a la societat.

103. **Derogar els aspectes de les reformes laborals de 2010 i 2012 que continuen vigents.** Revertir l'abaratiment i la facilitació de l'acomiadament, recuperant la indemnització per acomiadament improcedent de 45 dies per any treballat, amb un màxim de 42 mensualitats, i els salaris de tramitació. Restablir l'autorització administrativa prèvia de l'autoritat laboral de la Generalitat per als acomiadaments col·lectius, les suspensions de contractes i les reduccions col·lectives de jornada. Recuperar les garanties davant els acomiadaments per causes objectives i reforçar la negociació col·lectiva, l'estabilitat laboral i el control públic de les decisions empresarials.
104. **Establir una indemnització addicional per acomiadaments sense causa d'acord amb la resolució del Comitè Europeu de Drets Socials (CEDS).** El CEDS va emetre una decisió vinculant el 24 de juliol de 2024 que explicitava que la legislació laboral espanyola no protegia degudament els treballadors víctimes d'acomiadaments sense causa. Així, per donar compliment a la Carta Social Europea, cal reformar l'Estatut dels Treballadors i permetre que en aquest tipus de cessaments no operi cap tipus de topall màxim a l'hora de fixar la indemnització. S'ha de garantir que les indemnitzacions per acomiadaments sense causa siguin efectivament dissuasives per a les empreses i rescabalin degudament els treballadors que en siguin víctimes.
105. **Reduir la durada màxima de la jornada laboral setmanal a 37 hores i mitja sense reducció salarial.** Modificar l'article 34 de l'Estatut dels Treballadors per garantir aquesta reducció legal de la jornada, respectant les jornades inferiors establertes per conveni col·lectiu. Reforçar el registre diari de jornada, garantint-ne el caràcter digital, fiable i accessible a la Inspecció de Treball, així com el dret a la desconnexió digital, per evitar els abusos en el temps de treball i garantir el descans de les persones treballadores.
106. **Blindar la revaloració de les pensions per evitar la pèrdua de capacitat adquisitiva de les persones pensionistes.** Cal garantir l'actualització de pensions públiques d'acord amb la inflació.
107. **Revalorar les pensions d'acord amb l'IPC de cada territori.** Revisar el sistema estatal de pensions per tenir en compte les diferències territorials en el cost de la vida i establir mecanismes d'actualització de les prestacions vinculats a l'IPC de cada territori, per mantenir el poder adquisitiu de les persones pensionistes i reduir les desigualtats territorials.
108. **Actualitzar la Llei de prevenció de riscos laborals per garantir entorns de treball segurs i saludables.** Reformar la legislació estatal per reduir la sinistralitat laboral i adaptar la prevenció als nous riscos derivats de la digitalització, el canvi climàtic i les transformacions del mercat de treball, incorporant-hi la perspectiva de gènere i d'edat.
109. **Avançar cap a la democratització de les empreses i la participació dels treballadors en la gestió.** Impulsar una reforma de la legislació laboral i mercantil per garantir la participació efectiva de la representació legal de les persones treballadores en els consells d'administració de les empreses, establint quotes mínimes de representació en funció de la dimensió.
110. **Reconèixer el dret a la jubilació anticipada per raó de l'activitat professional mitjançant coeficients reductors als sectors que compleixin els requisits de perillositat.** Garantir l'accés a la jubilació anticipada sense penalitzacions en la pensió a les persones treballadores de sectors i professions especialment penosos, perillosos, tòxics o insalubres, quan les condicions de treball i els riscos per a la salut justifiquin una reducció de l'edat mínima de jubilació. En particular, fer efectiu el reconeixement d'aquest dret als conductors i conductores professionals del transport de mercaderies i de viatgers per carretera, atenent a la sinistralitat i als riscos associats a l'exercici prolongat d'aquestes professions. Igualment, aprovar de forma immediata la jubilació anticipada del Cos d'Agents Rurals equiparant les seves condicions a les del cos de Mossos d'Esquadra.
111. **Ampliar els permisos per a la criança.** Ampliar els permisos parentals retribuïts i impulsar, conjuntament amb les administracions competents, mesures que permetin disposar de més temps per a la criança durant els primers anys de vida, sense penalitzacions econòmiques ni professionals.
112. **Garantir un sistema de cotització just i progressiu per als treballadors autònoms.** Adaptar les quotes als ingressos reals i a la capacitat econòmica de cada professional, establint trams progressius que garanteixin que qui menys ingressi, menys cotitzi. Establir quotes reduïdes per als treballadors autònoms amb ingressos inferiors al salari mínim interprofessional, amb les aportacions necessàries dels Pressupostos Generals de l'Estat per garantir el manteniment de les bases de co-

titització i l'accés a futures prestacions socials. També aconseguir que les rendes més altes contribueixin més, amb nous trams per als ingressos superiors als 6.000 euros mensuals.

113. **Equiparar la protecció social dels autònoms a la de les persones assalariades.** Reformar la prestació per cessament d'activitat perquè esdevingui una protecció per desocupació efectiva, amb requisits d'accés més flexibles i tràmits àgils, adaptada a les particularitats de cada sector. Crear un subsidi per als autònoms més grans de 52 anys que hagin cessat l'activitat i garantir l'equiparació de les prestacions per incapacitat temporal, naixement i cura de menors, lactància i atenció de fills i filles amb malalties greus amb les del Règim General de la Seguretat Social.
114. **Garantir una quota zero per als autònoms en situacions de malaltia greu.** Eximir els treballadors autònoms del pagament de les quotes des del moment en què es produeixi una situació de malaltia greu i establir bonificacions per a la contractació de substituts, per facilitar la continuïtat de l'activitat econòmica.
115. **Reforçar la lluita contra els falsos autònoms.** Modificar la legislació perquè, en els procediments judicials de reconeixement de relació laborals contra empreses que hagin rebut sentències contràries per casos similars durant els 9 mesos anteriors a la interposició de la demanda, s'inverteixi la càrrega de la prova, de manera que el treballador demandant únicament hagi d'aportar indicis de laboralitat.
116. **Avançar cap a una fiscalitat més justa per als autònoms.** Ampliar les despeses fiscalment deduïbles a l'IRPF vinculades a l'activitat econòmica, especialment les relacionades amb el vehicle professional, els subministraments i l'ús de l'habitatge habitual com a lloc de treball, establint criteris clars que en facilitin la justificació. Paral·lelament, reforçar la progressivitat de l'impost sobre societats, amb criteris de dimensió empresarial i capacitat econòmica.
117. **Garantir la integració al RETA dels treballadors mutualistes en igualtat de drets.** Reforçar la passarel·la al Règim Especial de Treballadors Autònoms (RETA) de la Llei 2/2026 per als mutualistes amb reconeixement de tots els anys aportats com a anys cotitzats. Alhora, desenvolupar reglamentàriament la passarel·la garantint la protecció social pública dels treballadors provinents de mutualitats o altres sistemes alternatius.
118. **Avançar cap a un sistema integrat de formació professional al llarg de la vida.** Impulsar una ordenació que integri la formació professional del sistema educatiu, la formació per a l'ocupació i la formació en el treball, incorporant els ensenyaments de règim especial i respectant-ne les singularitats. Superar la fragmentació normativa i administrativa actual i garantir les competències de la Generalitat de Catalunya, amb els traspassos i recursos necessaris per planificar i gestionar un sistema propi i integrat.
119. **Reforçar la vinculació de la formació professional amb la universitat, la recerca i la innovació.** Consolidar la formació professional com un àmbit propi de qualificació i especialització, estretament vinculat al sistema universitari, científic i tecnològic. Establir mecanismes de coordinació i projectes compartits entre centres de formació professional, universitats, centres de recerca i empreses, i facilitar les passarel·les formatives mitjançant el reconeixement de crèdits i aprenentatges.
120. **Facilitar la formació contínua i el reconeixement de les competències professionals.** Impulsar itineraris formatius flexibles que permetin compatibilitzar la formació amb l'activitat laboral i afavoreixin l'actualització de coneixements al llarg de la vida. Agilitzar l'acreditació de les competències adquirides mitjançant l'experiència professional i la formació no formal, facilitar l'acumulació d'aprenentatges i garantir serveis d'orientació professional accessibles a totes les edats.
121. **Reforçar els centres de formació professional i la vinculació amb el teixit productiu.** Garantir un finançament estable i suficient dels centres de formació professional, amb equipaments actualitzats i recursos per a la formació permanent del professorat. Potenciar els centres integrats i les xarxes d'especialització sectorial i territorial, reconeixent el seu paper en la innovació aplicada, la transferència de coneixement i l'adaptació de la formació a les necessitats del teixit productiu.
122. **Garantir la continuïtat de la prohibició de talls de subministrament i mantenir-los de forma permanent per a llars vulnerables.** Convertir en estable la garantia de subministrament que actualment es manté amb caràcter temporal fins a 31 de desembre de 2026, adaptant el marc estatal als estàndards de protecció dels consumidors vulnerables de la Directiva europea 2024/1711. Posar en marxa un pla de condonació del deute de les llars en situació de vulnerabilitat acumulat durant la

moratòria de talls de subministrament, assegurant la corresponsabilitat econòmica de les empreses subministradores d'aquests serveis bàsics.

123. **Exigir a l'Estat els recursos necessaris per adaptar l'ingrés mínim vital al cost de la vida a Catalunya.** Incrementar el finançament estatal per adequar les quanties a la realitat socioeconòmica catalana, sense traslladar-ne el sobrecost a la Generalitat.
124. **Garantir una CUME digna i accessible per a les famílies amb infants amb malalties greus.** Revisar la prestació per cura de menors afectats per càncer o una altra malaltia greu (CUME) per garantir-ne l'accés a totes les famílies que ho necessitin, simplificar-ne els tràmits i evitar que els requisits administratius en dificultin el reconeixement.
125. **Combatre la precarietat laboral i reforçar els drets de les persones treballadores dels sectors més vulnerables i feminitzats.** Impulsar mesures per garantir salaris dignes, estabilitat laboral, millors condicions de treball i una protecció social efectiva. Dignificar les condicions laborals de les treballadores del Servei d'Atenció Domiciliària (SAD), prohibir l'externalització de les tasques ordinàries de les cambreres de pis en el sector hoteler i reconèixer o compensar els períodes treballats per les empleades de la llar abans de 2022 que no van generar drets de protecció per desocupació. Incorporar la perspectiva de gènere al reconeixement de les malalties professionals, revisant el quadre de patologies per corregir els biaixos que hi consten i incloure-hi malalties com ara la fibromiàlgia, la fatiga crònica o el lupus quan se n'acrediti l'origen laboral.

F. Reindustrialitzar el país

Catalunya ha Estat, és i ha de continuar sent una potència industrial. Des d'Esquerra Republicana treballarem per garantir el futur industrial de Catalunya i per estar preparats per liderar els nous àmbits en què podem excel·lir com a país.

Un dels efectes més clars de la globalització ha estat el debilitament del teixit industrial europeu, que ha vist reduït el seu pes fins a tan sols el 14 % del PIB del continent. Els darrers anys, aquesta tendència s'ha accelerat a partir de dos fenòmens ben visibles. El primer és el xoc xinès 2.0, pel qual el gegant xinès ha augmentat exponencialment les vendes a Europa, guanyant un gran poder de mercat en sectors clau com el de l'automòbil. Aquesta tendència ha fet posar el crit d'alarma al cor exportador de la Unió Europea i ha ocupat bona part de les converses sobre política comercial del bloc.

D'altra banda, la COVID-19 va posar de manifest les debilitats europees en períodes d'inestabilitat i crisi i ha situat dos conceptes al centre de la conversa econòmica. El primer és la resiliència, que anima a localitzar cadenes de valor dins del continent, especialment en sectors crítics. El segon és l'autonomia estratègica, que es declina en més sobirania tecnològica, industrial, alimentària o econòmica.

Aquestes lliçons tenen una expressió clara en la política industrial. Així, la Unió Europea està impulsant un paquet de mesures legislatives per fomentar la descarbonització i la reindustrialització que posen el focus en sectors altament estratègics, com ara el vehicle elèctric, el sector químic, les energies renovables o les matèries primeres crítiques.

Davant les amenaces que pateix la química o la producció de vehicles a Catalunya, ens sembla urgent protegir aquests sectors, que ofereixen llocs de treball qualificats, estabilitat i capacitats tecnològiques i industrials clau en el món actual. Però no només això: cal també exigir una política industrial activa que fomenti el desenvolupament de sectors en ascens i que permeti al teixit econòmic català continuar competint a escala global.

En aquest sentit, des d'Esquerra Republicana apostem per una administració emprenedora que lideri la transformació del model econòmic amb instruments públics i participació en empreses estratègiques.

També apostem per les pimes com a peça clau del teixit econòmic català i que sovint es troben amb dificultats per obtenir finançament adequat per créixer.

126. **Adoptar una política industrial activa que aposti per grans projectes industrials a Catalunya.** Cal substituir els PERTE, que acaben aquest 2026, per projectes estratègics amb una gestió descentralitzada, recuperant la idea del PERTE territorial que serveixi per mobilitzar els recursos que l'Estat espanyol ha estat incapaç de distribuir.
127. **Alinear la política industrial amb l'aposta del Made in Europe:**
    - **Ampliar el volum i el marc temporal del Programa Auto+** per accelerar l'electrificació del parc de vehicles i la instal·lació de punts de recàrrega atorgant més pes al criteri de fabricació a la Unió Europea.
    - **Prioritzar la contractació pública, la fabricació local i la sostenibilitat,** especialment en sectors clau en matèria de llocs de treball de qualitat i cohesió territorial.
128. **Impulsar la descarbonització del sector del transport per carretera.** Simplificar els procediments administratius per instal·lar punts de recàrrega públics i privats, garantint la disponibilitat de subministrament. Establir programes pluriennals d'ajuts per a l'adquisició de camions de zero emissions, accessibles a treballadors de pimes. Cal també vincular els programes de renovació del parc de vehicles a la retirada de vehicles antics i incentivar fiscalment l'electrificació de les flotes empresarials.
129. **Exigir que el Ministeri d'Indústria defensi davant la Comissió i el Consell la candidatura del clúster químic de Tarragona** com a projecte estratègic en el marc del Pla d'Acció per a la Indústria Química de la UE (EU Critical Chemical Sites), impulsant-ne la descarbonització.

G. Impulsar una transició energètica justa, ecològica i accessible

El model energètic de l'Estat espanyol ha demostrat ser un sistema fortament centralitzat, àgraf i dominat per monopolis territorials i un oligopoli clàssic que opera en la generació, distribució i comercialització. Aquesta falta de competència real, sumada a les ineficiències d'un sistema marginalista de fixació de preus que extreu rendes de les famílies i les empreses per maximitzar els beneficis dels grans operadors, ha provocat un encariment insostenible de l'electricitat. Aquesta realitat ha situat la ciutadania davant l'anomenat trilema energètic: la vulnerabilitat de la seguretat de subministrament, l'impacte econòmic dels alts costos de l'energia i la necessitat urgent de reduir emissions de CO2. Davant d'un model allunyat dels usuaris i del teixit productiu, cal que la Generalitat de Catalunya assumeixi una capacitat de decisió plena en la planificació i la governança de les xarxes elèctriques per garantir una transició alineada amb les necessitats territorials i la preservació del medi natural.

Aquesta transformació només serà possible si passem d'un esquema vertical i concentrat a un model energètic 100 % renovable, descentralitzat, distribuït i de proximitat (km0). Cal impulsar noves eines normatives que transposin de manera efectiva les directives del Clean Energy Package i la Directiva de Mercat Interior de la UE, acompanyades d'una revisió profunda de la fiscalitat energètica que penalitzi les emissions i posi fi als senyals contradictoris actuals. Alhora, l'Administració ha de prioritzar l'electrificació del sistema, destinant els combustibles renovables únicament als sectors industrials difícilment electrificables, i dotar el país de xarxes de transport i distribució adequades, capacitat d'emmagatzematge, xarxes intel·ligents (smart grids) i una gestió flexible de la demanda que no faci recaure els costos de la transició sobre els consumidors.

En definitiva, la transició energètica és una revolució que ha de democratitzar el mercat energètic, alliberar-lo d'oligopolis i garantir l'accés a l'energia a preus justos com a bé de primera necessitat. Per fer-ho possible, cal convertir la ciutadania, les cooperatives, les pimes i els municipis en actors actius del sistema mitjançant l'autoconsum col·lectiu, les comunitats energètiques locals i la participació en la gestió de la xarxa. Aquesta és l'aposta per a una Catalunya compromesa amb els objectius globals de l'Agenda 2030:

un model sostenible, d'eficiència, amb plena complicitat territorial i que situï la sobirania energètica al servei de la gent i de la competitivitat de la nostra economia.

130. **Incrementar la capacitat de decisió i sobirania de la Generalitat de Catalunya sobre la xarxa elèctrica.** Garantir la participació efectiva i l'increment de la capacitat de decisió de la Generalitat de Catalunya en la planificació, determinació de prioritats i governança sobre el seu sistema energètic en matèria de xarxes, inversions i desplegament de nova capacitat.
131. **Impulsar una nova legislació sobre el Sector Elèctric i la Llei dels Gasos Renovables.** Cal una nova Llei de Bases del Sector Elèctric i una Llei dels Gasos Renovables en substitució de la Llei d'Hidrocarburs que transposi les directives del Clean Energy Package i actualitzi la realitat del sector als reptes climàtics, de seguretat energètica i econòmics de la pròxima dècada.
132. **Eliminar els privilegis de les grans energètiques.** Modificar els incentius del RD 8/2023 per evitar que les bonificacions fiscals per inversions en renovables funcionin com a subvencions que reforcin la posició de domini de l'oligopoli, afavorint en el seu lloc l'entrada de nous agents i la diversificació del mercat.
133. **Traspassar les centrals hidroelèctriques.** Recuperar i traspassar la gestió i la titularitat pública de les centrals hidroelèctriques a la Generalitat de Catalunya a mesura que vagin caducant les concessions.
134. **Impulsar un pla urgent d'inversions i modernització de la xarxa elèctrica catalana.** Exigir a l'Estat un pla d'inversions en les xarxes de transport i distribució elèctrica de Catalunya, amb projectes identificats, calendaris executables i compromisos anuals verificables. Actualitzar els requisits tècnics de connexió de les grans instal·lacions fotovoltaiques per garantir l'estabilitat del sistema, exigint mecanismes de resposta ràpida davant fluctuacions i incidències.
135. **Garantir la capacitat de decisió de Catalunya sobre les grans infraestructures elèctriques.** Condicionar l'autorització estatal de les línies d'evacuació elèctrica, especialment les de molt alta tensió (MAT), a l'informe favorable de l'òrgan competent en biodiversitat de la Generalitat de Catalunya. Evitar la imposició de projectes contraris al model energètic català, com ara les línies MAT vinculades al clúster Forestalia.
136. **Reforçar la ciberseguretat i la resiliència de les infraestructures energètiques.** Transposar urgentment les directives europees NIS2 i CER per reforçar la protecció de les infraestructures energètiques crítiques, reduir les vulnerabilitats davant de ciberatacs i altres amenaces i millorar la prevenció i la capacitat de resposta davant de les incidències que hi pugui haver.
137. **Democratitzar els mercats energètics i garantir l'accés transparent a les dades.** Desenvolupar el marc normatiu europeu per facilitar la participació activa de la demanda, l'emmagatzematge, els agregadors independents i les comunitats energètiques locals en els mercats elèctrics, inclosos els serveis de regulació de freqüència. Crear una plataforma neutral de dades dels recursos energètics distribuïts que garanteixi l'accés igualitari a la informació i la cessió de dades a tercers únicament amb el consentiment exprés de les persones consumidores.
138. **Ampliar els radis d'autoconsum compartit.** Modificar la legislació per ampliar l'àmbit de l'autoconsum col·lectiu fins als 10 km amb caràcter general i fins als 20.000 metres (20 km) en àrees rurals, redefinint els peatges d'accés de manera proporcional als que s'indueixen a la xarxa. Això permetrà estendre l'autoconsum a més polígons industrials, a les urbanitzacions i al món rural, democratitzant l'accés a l'energia per a la majoria de la població que no disposa de teulada pròpia.
139. **Agilitzar de tràmits i balanç net zero.** Agilitzar els tràmits de legalització de les instal·lacions d'autoconsum compartit, garantir una bona qualitat de la senyal elèctrica de la xarxa de distribució, fixar procediments simples amb terminis exigibles per a distribuïdores i comercialitzadores, i apostar pel balanç net zero per a l'autoconsum.
140. **Impulsar l'autoconsum renovable, les comunitats energètiques i la resiliència del sistema.** Ampliar els programes estatals d'ajuts per fomentar l'autoconsum individual i col·lectiu, amb incentius per a l'emmagatzematge energètic i les instal·lacions capaces de funcionar en mode illa davant de talls de subministrament. Reforçar el programa CE IMPLEMENTA i crear línies de suport a les comunitats energètiques, cooperatives, llars, municipis, comerços i pimes, facilitant l'aprofitament de

cobertes, aparcaments, equipaments públics i espais industrials. Garantir finançament i assistència tècnica, jurídica i administrativa, prioritzant els projectes amb menys recursos, les zones amb vulnerabilitat energètica i la participació de les persones que viuen de lloguer.

141. **Accelerar l'electrificació i l'eficiència energètica de les llars i el transport.** Impulsar ajuts per substituir els combustibles fòssils per alternatives elèctriques en la climatització i la mobilitat, millorar l'aïllament dels edificis i renovar els electrodomèstics i equips per models més eficients. Promoure mesures d'estalvi energètic i informació accessible per reduir el consum, les emissions i la dependència energètica.
142. **Impulsar les infraestructures de recàrrega i garantir la resiliència energètica del transport.** Desplegar una xarxa de recàrrega de vehicles elèctrics i d'hidrogen alineada amb els objectius europeus, amb especial atenció al transport de mercaderies i l'objectiu d'assolir 4.000 punts de recàrrega de més de 350 kW abans de 2030. Adaptar el marc normatiu i ampliar els terminis de concessió de les estacions de càrrega ultraràpida per facilitar-ne el desplegament i fomentar la competència. Garantir sistemes d'alimentació elèctrica d'emergència a les estacions ferroviàries i infraestructures crítiques de transport per mantenir les comunicacions, la il·luminació i la senyalització quan hi hagi talls de subministrament.
143. **Garantir una energia competitiva i sostenible per a la indústria i les pimes.** Aprovar un paquet estatal d'ajuts per accelerar l'electrificació industrial, l'eficiència energètica, l'emmagatzematge i la recuperació de calor. Facilitar els contractes de subministrament renovable a llarg termini, la compra agregada d'energia i les garanties de finançament per a les pimes. Reformar la fiscalitat per afavorir la substitució dels combustibles fòssils per electricitat i garantir que les obligacions socials del sistema energètic disposin de finançament públic transparent.
144. **Reparar els perjudicis causats als petits inversors en energies renovables.** Establir mecanismes de compensació per als petits inversors fotovoltaics afectats per les modificacions retroactives del règim retributiu de les energies renovables, garantint la seguretat jurídica i la protecció de les inversions realitzades sota el marc regulador anterior.
145. **Reformar la regulació energètica per reduir els costos i afavorir la descarbonització.** Recuperar el Fons Nacional per a la Sostenibilitat del Sistema Elèctric perquè els combustibles fòssils contribueixin al finançament de les renovables i es redueixin els costos de la factura elèctrica. Corregir els greuges tarifaris de les xarxes de 25 i 30 kV, incorporant-les a la tarifa 6.2, i regular la contractació de potència estacional per adaptar els costos al consum real. Impulsar els gasos renovables, especialment el biometà i l'hidrogen verd, i la cogeneració d'alta eficiència per descarbonitzar els processos industrials difícils d'electrificar.
146. **Flexibilització de la Llei de Residus (Llei 7/2022) per al sector primari.** Modificar i flexibilitzar la Llei 7/2022 de residus i sòls contaminats per a una economia circular, facilitant que els residus procedents de la ramaderia, l'agricultura i la pesca es puguin utilitzar àgilment per a la producció de biogàs, la generació d'energia renovable i l'impuls de la bioeconomia.
147. **Contribució de l'Estat al Fons de Transició Nuclear.** Exigir la contribució obligatòria de l'Estat al Fons de Transició Nuclear de la Generalitat de Catalunya per un import equivalent al que aporta anualment l'administració catalana, mitjançant la recaptació finalista de l'impost sobre instal·lacions amb impacte ambiental provinent dels ingressos estatals de l'energia nuclear.
148. **Modificar el Pla Hidrològic de l'Ebre i garantir els cabals ecològics i l'equilibri mediambiental.** Cal protegir el Delta de l'Ebre i el conjunt de l'ecosistema del riu.
149. **Comissió Bilateral del Delta de l'Ebre i cessió de conques de la CHE.** Convocar la comissió bilateral entre la Direcció General de Costes i la Generalitat de Catalunya per coordinar les estratègies de protecció del litoral i incrementar la seguretat jurídica dels titulars de drets al delta de l'Ebre. Reclamar el traspàs i la cessió de la gestió de les conques catalanes que depenen de la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre (CHE).
150. **Finançament estatal per a les dessalinitzadores de la Tordera i del Foix.** Reclamar la modificació de la via de finançament establerta al RDL 4/2023 per convertir els 435 milions d'euros en una injecció directament estatal a fons perdut, evitant que s'articulin com un crèdit que acabi sent repercutit sobre la factura de l'aigua dels ciutadans de Catalunya.

151. **Protecció i ampliació de la ZEPA del Delta del Llobregat.** Donar suport a la iniciativa de la Generalitat per ampliar la Zona d'Especial Protecció per a les Aus (ZEPA) del delta del Llobregat de 935 ha a 2.372 ha, donant compliment a la carta d'emplaçament de la Comissió Europea (2018), preservant el patrimoni natural i agrícola i limitant l'especulació urbanística.
152. **Ús d'aigua regenerada a la indústria càrnia.** Desenvolupar la normativa estatal necessària per permetre l'ús d'aigua regenerada en activitats industrials i ramaderes que no suposin risc per a la salut pública (com la neteja i desinfecció de vehicles de transport d'animals o de granges), evitant el malbaratament de més de 460 milions de litres d'aigua potable a l'any.
153. **Alinear la planificació energètica i climàtica amb els objectius científics.** Cal assegurar el compliment amb els objectius de reducció d'emissions de CO2 d'almenys el 65 % el 2030 i del 95 % el 2040, respecte a 1990.
154. **Impulsar una línia estable de subvencions per a xarxes de calor municipals de biomassa forestal.** Crear una convocatòria periòdica d'ajuts a municipis rurals i de muntanya per a xarxes de calor amb estella forestal de proximitat, promovent la gestió sostenible dels boscos locals, la prevenció d'incendis i la creació d'ocupació. Aquesta mesura permetrà substituir els combustibles fòssils, reduir la despesa energètica dels equipaments públics i dinamitzar la bioeconomia rural.
155. **Protegir el delta de l'Ebre davant la regressió litoral i el canvi climàtic.** Exigir un pla estatal anual acordat amb el territori per combatre la regressió, la subsidència i la pujada del mar al delta de l'Ebre, prioritzant la mobilització de sorres i la recuperació de sediments d'embassaments, adaptant la gestió d'inundacions i eliminant tràmits que bloquegen les actuacions catalanes.

H. Garantir el futur de la pagesia, la pesca i el món rural

Els sectors agrari, ramader i pesquer són essencials per garantir la sobirania alimentària, la cohesió territorial i la vitalitat econòmica i social del país. Tanmateix, afronta reptes estructurals com els efectes del canvi climàtic, l'increment dels costos de producció, la manca de relleu generacional i els desequilibris de poder en la cadena alimentària. Cal garantir unes condicions de vida i de treball dignes per a la pagesia, la ramaderia i el sector pesquer, protegir les explotacions familiars i avançar cap a un model productiu sostenible, resilient i arrelat al territori.

Per assolir aquests objectius, és imprescindible disposar dels recursos i de la capacitat de decisió necessaris per definir polítiques adaptades a la realitat del país. Defensem una gestió descentralitzada dels fons europeus, el respecte a les competències de Catalunya i més implicació de l'Estat en el finançament de les transformacions que necessita el sector. Apostem per reforçar la viabilitat econòmica de les explotacions, garantir preus justos, impulsar l'adaptació climàtica i promoure una gestió sostenible dels recursos naturals que asseguri el futur del sector primari i del món rural.

156. **Descentralitzar la Política Agrària Comuna (PAC) i la gestió dels fons europeus destinats als sectors agrari i pesquer i al desenvolupament rural.** Exigir que el nou Marc Financer Pluriennal (MFP) de la Unió Europea per al període 2028-2034 garanteixi recursos suficients i diferenciats per a l'agricultura, la ramaderia, la pesca i el desenvolupament rural, evitant que la integració dels actuals instruments de finançament en fons més amplis comporti una reducció dels recursos o una recentralització de les competències. Reclamar que Catalunya participi directament en la definició, distribució i gestió dels fons europeus, apropant les decisions a les explotacions agràries, ramaderes i pesqueres.
157. **Revertir els acords comercials lesius per a la sobirania alimentària i el sector primari català.** El govern espanyol ha de rebutjar la ratificació de l'acord de lliure comerç UE-Mercosur i oposar-se a l'aplicació provisional mentre no es pronunciï el TJUE. Alhora, cal garantir clàusules de salvaguarda i reciprocitat de normes per als productes agroalimentaris importats en els tractats comercials.

158. **Garantir la capacitat de decisió sobre l'ordenació de l'espai marítim.** Exigir que el govern de la Generalitat de Catalunya disposi de les competències i dels instruments necessaris per planificar i ordenar els usos de l'espai marítim de les seves costes, d'acord amb la Directiva 2014/89/UE.
159. **Reformar i garantir l'aplicació efectiva de la Llei de la cadena alimentària per assegurar preus justos a la pagesia.** Impulsar les modificacions legislatives i els mecanismes de control necessaris per garantir preus justos que cobreixin els costos de producció, assegurin la viabilitat de les explotacions i facilitin el relleu generacional. Cal fixar metodologies objectives per sector i reforçar els observatoris agroalimentaris per publicar els costos de referència i la negociació mitjançant cooperatives i organitzacions de productors.
160. **Promoure els vins i escumosos catalans i garantir la sostenibilitat del sector vitivinícola.** Impulsar mesures de comercialització dels vins i escumosos catalans, tant al mercat interior com als mercats internacionals, reforçant el reconeixement de les denominacions d'origen i la qualitat dels productes del país. Incrementar el suport als petits i mitjans productors, les cooperatives i els cellers, afavorint uns preus justos per al raïm, el relleu generacional i l'adaptació de les explotacions al canvi climàtic per garantir la viabilitat econòmica, social i ambiental del sector vitivinícola català.
161. **Incorporar l'evolució dels preus dels combustibles i fertilitzants als costos de producció agrària.** Establir un mecanisme dinàmic d'actualització dels costos de producció agraris i ramaders que respecti la variació dels preus d'inputs clau, com ara combustibles i fertilitzants, i garanteixi la repercussió en la revisió dels contractes alimentaris, protegint la viabilitat de les explotacions familiars davant les fluctuacions internacionals mitjançant observatoris de preus i costos més transparents i actualitzats.
162. **Reformar i territorialitzar el sistema d'assegurances agràries i ramaderes i incrementar el finançament d'ENESA.** Incrementar l'aportació estatal a ENESA per augmentar les subvencions a les pimes, abaratir les assegurances agràries i ramaderes i fomentar-ne la contractació. Eliminar les discriminacions territorials, especialment incorporant Catalunya a la cobertura dels danys provocats pel míldiu al raïm de vinificació.
163. **Garantir el finançament estatal de la modernització dels regadius de Catalunya.** Exigir a l'Estat una aportació pressupostària suficient i sostinguda per modernitzar les infraestructures de regadiu, millorar l'eficiència hídrica i adaptar el sector agrari a la sequera i al canvi climàtic. Prioritzar la modernització integral dels Canals d'Urgell, incloent-hi la connexió amb el Segarra-Garrigues i el Canal Auxiliar, amb un calendari pluriennal de finançament que eviti carregar-ne el cost sobre els regants, així com les actuacions a les conques compartides de l'Ebre, el Xúquer i el Segura.
164. **Regularitzar la potència real de les embarcacions pesqueres i adaptar els límits de capacitat de la flota.** Impulsar la regularització de la potència real dels motors pesquers, especialment de l'arrossegament, per resoldre les discrepàncies documentals que n'amenacen la continuïtat, exigint a l'Estat que defensi davant la Unió Europea una revisió dels criteris de capacitat (GT i kW). Aquesta adaptació permetrà regularitzar la flota sense augmentar l'esforç pesquer efectiu ni comprometre la sostenibilitat dels recursos marins.
165. **Reformar el règim sancionador pesquer per garantir la proporcionalitat i evitar la pèrdua injustificada d'ajuts europeus.** Revisar la legislació estatal i negociar les modificacions europees oportunes per garantir que la qualificació d'infraccions pesqueres i la pèrdua d'ajuts del FEMPA s'ajustin als principis de proporcionalitat, individualització i seguretat jurídica. Aquesta mesura evitarà que errors formals o de poca gravetat comportin l'exclusió automàtica de fons essencials, valorant adequadament la intencionalitat i l'impacte real de cada cas.
166. **Regular les captures accidentals de tonyina vermella de la flota de petits pelàgics.** Reclamar mecanismes específics d'assignació de quotes o autoritzacions per a les captures accidentals de tonyina roja en la pesca de petits pelàgics (especialment d'encerclament), permetent-ne el desembarcament i la comercialització sota control i traçabilitat. Aquesta mesura evitarà perjudicis econòmics i inseguretat jurídica per al sector sense incomplir les obligacions internacionals.
167. **Crear un fons estatal per a municipis propietaris forestals (FEMUPF)** per finançar la gestió sostenible dels boscos, la prevenció de grans incendis i el reconeixement dels serveis ecosistèmics (re-

gulació hídrica, biodiversitat i fixació de carboni). El finançament s'establirà segons la superfície, les necessitats de gestió i els serveis ambientals prestats, nodrint-se parcialment dels ingressos dels drets d'emissió de CO_2 o de la fiscalitat dels combustibles fòssils.

I. Reptes de la societat digital

Espanya ha avançat molt en digitalització, però encara no ha resolt com convertir aquest progrés tecnològic en progrés social. Durant els darrers anys s'ha fet un esforç important per desplegar infraestructures de telecomunicacions, digitalitzar les administracions i facilitar l'accés a les noves tecnologies. Avui, però, ens trobem davant d'un canvi molt més profund: la intel·ligència artificial i les grans plataformes digitals estan transformant la manera de treballar, d'aprendre, de relacionar-nos, d'informar-nos i, fins i tot, de formar-nos opinions.

La transformació digital obre noves oportunitats, però no podem permetre que quedi subordinada als interessos econòmics de les grans corporacions tecnològiques. El poder d'aquestes empreses limita la nostra capacitat de decisió sobre les infraestructures i els serveis digitals que utilitzem cada dia. Els beneficis i els augments de productivitat que genera la innovació han de revertir en la societat i no concentrar-se en poques mans mentre els riscos i els costos recauen sobre la majoria.

Aquesta transformació també planteja reptes democràtics. Les plataformes digitals i els algoritmes condicionen cada vegada més la informació que rebem i les decisions que prenem. Cal protegir la privacitat i els drets digitals, i també els infants i adolescents davant la violència, la manipulació i els dissenys addictius. Les institucions públiques han d'assumir un paper actiu en la governança d'aquesta transformació, amb transparència, mecanismes efectius de control democràtic i responsabilitats clares per a les empreses que desenvolupen i utilitzen aquests sistemes.

Des de Catalunya, aquest repte també és una qüestió de sobirania. És necessari reforçar les capacitats tecnològiques pròpies, impulsar alternatives obertes i interoperables i garantir que el català sigui una llengua plenament present i d'ús normal en l'entorn digital.

El repte dels pròxims anys serà passar de digitalitzar la societat a governar democràticament la transformació digital. Una transformació que ha de servir per millorar la vida de les persones, ampliar drets i construir una societat més justa i igualitària.

198. **Avançar cap a una sobirania tecnològica i digital.** Impulsar una estratègia de sobirania digital que redueixi la dependència de les grans corporacions tecnològiques i reforci les capacitats pròpies en infraestructures digitals, computació, intel·ligència artificial i serveis al núvol. Promoure la inversió pública en recerca, innovació i desenvolupament tecnològic i utilitzar la contractació pública per afavorir solucions europees, obertes i interoperables. Avançar cap a unes administracions públiques menys dependents de proveïdors tecnològics dominants, amb garanties de seguretat, privacitat i control públic de les dades. Reforçar la capacitat de Catalunya per decidir sobre les seves dades, infraestructures i serveis públics, i garantir la presència i l'ús del català en l'entorn digital.
199. **Garantir que el progrés tecnològic es tradueixi en justícia social.** Impulsar un model de societat digital en què la tecnologia i la intel·ligència artificial estiguin al servei de les persones, dels seus drets i del benestar col·lectiu, garantint que els beneficis econòmics i els augments de productivitat es distribueixin de manera justa. Protegir els drets laborals davant l'automatització, protegint els llocs de treball, facilitant la formació i evitant que la riquesa i el poder tecnològic es concentrin en unes poques grans corporacions.
200. **Protegir els drets digitals i garantir el control democràtic de l'entorn digital.** Reforçar la protecció de les dades personals, la privacitat i el dret a comunicar-se de manera segura, defensant el xi-

fratge de les comunicacions i rebutjant la vigilància massiva indiscriminada. Combatre els models de negoci basats en el seguiment sistemàtic de les persones, l'anàlisi de perfils abusiva i els dissenys digitals manipuladors o addictius. Reforçar els recursos de les autoritats de protecció de dades i els mecanismes de defensa dels drets de les persones usuàries, garantint una aplicació efectiva de la normativa europea. La democràcia del segle XXI també es juga en l'entorn digital. No podem permetre que els algoritmes acabin tenint més poder sobre les nostres vides que les persones i les institucions escollides democràticament.

201. **Obligar les grans plataformes a establir mesures de prevenció, detecció i denúncia de pràctiques manipuladores o addictives.** Garantir la protecció dels infants i adolescents davant la violència digital, l'assetjament, l'explotació, la manipulació i els continguts perjudicials, així com davant la recollida abusiva de dades personals i la publicitat basada en el seu comportament. Exigir a les plataformes digitals mecanismes efectius de prevenció i detecció de riscos, sistemes de denúncia accessibles i dissenys adequats a l'edat que evitin les pràctiques manipuladores i addictives. Reforçar l'educació digital i la formació de les famílies i dels professionals, i garantir que les mesures de protecció siguin efectives i compatibles amb els drets fonamentals dels infants i adolescents.
202. **Garantir una intel·ligència artificial transparent, auditable i al servei de les persones.** En la línia de la declaració de Ginebra, reforçar els drets digitals de la ciutadania mitjançant una legislació que garanteixi la transparència dels algoritmes i el dret de les persones a conèixer, comprendre i qüestionar les decisions automatitzades que les afecten. Establir mecanismes efectius de supervisió humana, auditoria independent i responsabilitat davant els possibles perjudicis causats pels sistemes d'intel·ligència artificial i combatre'n els usos fraudulents. Garantir que les administracions públiques utilitzin la intel·ligència artificial amb criteris de transparència, equitat i rendició de comptes, respectant les competències de les institucions catalanes i garantint que les decisions que afecten els drets de les persones continuïn sota control democràtic.
203. **Una intel·ligència artificial que asseguri el respecte als drets fonamentals.** Garantir que el desenvolupament i la utilització de la intel·ligència artificial respectin els drets fonamentals, la igualtat i la dignitat humana. Reforçarem la supervisió dels sistemes d'IA, especialment en àmbits sensibles com l'ocupació, l'educació, la salut, la justícia i els serveis públics, per prevenir la discriminació algorítmica, la manipulació i les decisions automatitzades sense garanties. Assegurarem que les administracions públiques utilitzin sistemes transparents, auditables i sotmesos a supervisió humana efectiva, i que la ciutadania disposi de mecanismes per qüestionar les decisions que afectin els seus drets. Impulsarem la recerca i el desenvolupament d'una IA oberta, fiable i socialment útil, i defensarem una aplicació ambiciosa de la legislació europea d'intel·ligència artificial, sense rebaixar-ne les garanties.
204. **Protegir els drets de la infància i l'adolescència en l'entorn digital.** Garantir el dret a la intimitat, la privacitat, la protecció de dades, la llibertat d'expressió, l'accés a la informació i l'oci segur, així com el dret a un neurodesenvolupament segur i saludable. Establir garanties perquè els infants i adolescents puguin exercir els seus drets digitals, respectant-ne l'autonomia progressiva, la participació i l'interès superior, i exigir a les plataformes digitals que incorporin la protecció dels seus drets des del disseny i per defecte. Prohibir les pràctiques que n'explotin les vulnerabilitats, en manipulin el comportament o en condicionin l'autonomia.

J. Avançar en la protecció i el benestar dels animals

Els animals són éssers sintents, amb necessitats i interessos propis, i garantir-ne el benestar és una obligació ètica i col·lectiva. Un societat que avança amb drets i llibertats també ha de ser capaç de protegir els animals davant del maltractament, l'abandonament i qualsevol tipus de pràctica humana que els generi patiment.

Defensem una protecció jurídica efectiva per a tots els animals, sense exclusions injustificades segons

l'activitat a què es destinin, així com unes polítiques públiques que disposin dels recursos necessaris per prevenir el maltractament, garantir unes condicions de vida dignes i assegurar el compliment de la legislació. Per aquests motius, cal donar suport als professionals veterinaris i a les entitats de protecció animal i garantir que les administracions actuïn de manera eficient i coordinada.

Apostem per una cultura d'empatia i respecte envers els animals, basada en l'educació i la responsabilitat compartida. Volem avançar cap a un model de societat i de producció que concilii l'activitat humana i el benestar animal, que elimini les pràctiques que provoquen patiment evitable i que situï la protecció dels animals com una prioritat real de les polítiques públiques.

205. **Dignificar i reconèixer de la professió veterinària.** Impulsar una revisió integral del marc normatiu que regula l'exercici de la professió veterinària, amb l'objectiu de garantir unes condicions laborals dignes, reconèixer el seu paper essencial en la salut pública i el benestar animal i eliminar les càrregues burocràtiques i les limitacions normatives que dificulten l'exercici professional i l'atenció adequada als animals.
206. **Reconèixer la violència contra els animals com a forma de violència vicària.** Promoure el reconeixement legal de la violència exercida contra els animals de companyia com a instrument de control, intimidació, coacció i patiment envers les dones víctimes de violència masclista, incorporant-la expressament al marc normatiu de prevenció i protecció davant la violència de gènere i la violència vicària.
207. **Impulsar la modificació de la legislació estatal de protecció i benestar animal per eliminar les exclusions que afecten els gossos destinats a activitats de caça, treball i altres finalitats específiques.** Defensar que tots els gossos, independentment de l'activitat que desenvolupin, gaudeixin dels mateixos drets, garanties de protecció i condicions de benestar animal. Cap activitat econòmica, esportiva o recreativa pot justificar un nivell inferior de protecció.
208. **Endurir la resposta al maltractament animal i garantir la protecció efectiva dels animals intervinguts.** Impulsar la reforma del Codi Penal per reforçar les conseqüències dels delictes de maltractament i garantir que els animals retirats a persones condemnades no tornin a estar en les seves mans.

C. DEFENSAR ELS SERVEIS PÚBLICS

Per a Esquerra Republicana, els serveis públics són totalment prioritaris i els defensarem amb aferrissament. Són els serveis públics els que ens garanteixen una societat justa i cohesionada, i són els serveis públics els que fan millors les societats.

En els darrers anys, a Catalunya patim un desgast evident dels nostres serveis públics. No tenim uns serveis públics dimensionats per a la població actual i la manca de finançament ha fet que la qualitat dels nostres serveis se n'hagi vist afectada. Per això hem batallat per aconseguir un acord de finançament imprescindible per als nostres serveis públics i per això hem treballat perquè Catalunya governi Rodalies i les seves infraestructures. Només amb més finançament i guanyant sobirania a l'Estat podrem millorar els nostres serveis públics.

Davant la possibilitat d'un govern de dreta i extrema dreta que retallarà en allò que és troncal per a qualsevol societat —educació, sanitat, polítiques socials— cal algú prou fort per enfrontar-s'hi i defensar els serveis públics. Esquerra Republicana serem el mur de contenció contra l'onada privatitzadora d'aquesta dreta extrema que parla amb arrogància de possibles retallades.

Catalunya ha de defensar els seus serveis públics i els ha de reforçar per poder tenir un país a l'alçada de la seva gent. I el compromís d'Esquerra Republicana és el de trencar-se la cara per defensar-los.

A. Inversions en infraestructures i garanties d'execució

Catalunya pateix un dèficit d'infraestructures endèmic que suposa un llast econòmic inassumible i dificulta el dia a dia de la nostra activitat productiva. La injustícia dels governs espanyols en inversió és una vergonya i cal prioritzar l'exigència i el compliment de les inversions que necessitem i que ens corresponen.

Les infraestructures del país, essencials per garantir la cohesió territorial, el desenvolupament econòmic i la mobilitat, es troben actualment al límit del col·lapse. Això té unes causes clares: Catalunya arrossega dèficits històrics d'inversió en la xarxa ferroviària, les carreteres, els ports i els aeroports que condicionen la competitivitat del país, dificulten la mobilitat quotidiana i accentuen els desequilibris territorials. Cal superar un model de planificació centralitzat que no respon a les necessitats de Catalunya i avançar en la sobirania sobre les infraestructures, amb el traspàs de la titularitat i la gestió dels ports, els aeroports i les carreteres estatals, i amb els recursos necessaris per garantir un sistema d'infraestructures integrat, eficient, sostenible i equilibrat territorialment.

La gestió i construcció d'infraestructures ha de tenir en compte el context d'emergència climàtica: cal adaptar les infraestructures actuals al canvi climàtic i construir-ne de noves que ajudin a la reducció de la contaminació atmosfèrica i afavoreixin el transport públic i el desenvolupament ferroviari i, alhora, cal evitar la construcció d'infraestructures sobredimensionades amb criteris del passat com ara el Quart Cinturó.

Els governs espanyols, de tots els colors polítics, han incomplert sistemàticament les inversions pressupostades a Catalunya. Amb el govern de Sánchez, la inversió executada a Catalunya ha representat el percentatge més baix dels darrers deu anys respecte del total d'inversions regionalitzades de l'Estat (8,6 %). Cal disposar de noves eines que acostin la presa de decisions a Catalunya per revertir aquesta

situació, enquistada en les estructures inversores de l'Estat. En aquest sentit, el Consorci d'Inversions ha de permetre una planificació més transversal i propera de les inversions necessàries, així com garantir-ne l'execució. Paral·lelament, cal potenciar les encomandes de gestió perquè la Generalitat pugui executar les inversions que corresponen a l'Estat però que aquest no duu a terme, i posar fi, així, a la paràlisi inversora.

209. **Una nova governança per a la gestió catalana dels aeroports catalans.** Avançar cap a la gestió des de Catalunya dels aeroports catalans d'interès general, superant l'actual model centralitzat d'Aena i dotant la Generalitat d'un paper determinant en la planificació i la presa de decisions. Impulsar la plena operativitat de l'Autoritat Aeroportuària de Catalunya com a instrument per definir l'estratègia aeroportuària del país i concentrar les competències de la Generalitat vinculades als aeroports. Paral·lelament, establir un òrgan bilateral Generalitat–Estat de governança aeroportuària que permeti avançar en el traspàs i la gestió individualitzada dels aeroports de Barcelona-El Prat, Girona, Reus i Sabadell, integrats en una estratègia aeroportuària catalana en xarxa. Garantir la participació de Catalunya en l'elaboració dels Documents de Regulació Aeroportuària (DORA) i en les decisions estratègiques d'AENA que afecten el sistema aeroportuari català.
210. **Traspassar la titularitat i la gestió dels aeroports de Girona, Reus i Sabadell, sense renunciar al traspàs de la resta d'infraestructures aeroportuàries i portuàries dels Països Catalans.** Impulsar un model de gestió propi que prioritzi l'equilibri territorial, la connectivitat internacional, la intermodalitat i la sostenibilitat ambiental, en lloc de perpetuar un model aeroportuari excessivament concentrat a Barcelona i dependent del turisme de baix cost. Prioritzar el traspàs dels aeroports de Girona, Reus i Sabadell com a pas per avançar cap a un sistema aeroportuari català integrat.
211. **Connectar els aeroports de Girona i Reus amb la xarxa ferroviària d'alta velocitat.** Impulsar la integració dels aeroports de Girona i Reus en el sistema ferroviari d'alta velocitat, accelerant la redacció del projecte constructiu i l'execució de l'estació de l'AVE a l'aeroport de Girona. Desenvolupar els estudis tècnics i les actuacions necessàries per millorar la connexió ferroviària de l'aeroport de Reus, amb l'objectiu de reforçar la intermodalitat i configurar un sistema aeroportuari català més equilibrat.
212. **Reduir l'impacte acústic dels aeroports sobre la població.** Impulsar i finançar plans d'aïllament acústic dels habitatges i equipaments afectats per les infraestructures aeroportuàries estatals a Catalunya, especialment a l'aeroport de Barcelona - El Prat, amb criteris de protecció de la salut, transparència i participació dels municipis i de les persones afectades.
213. **Modificar el marc legal per incrementar l'autonomia operativa i de gestió de les autoritats portuàries,** per reduir la burocràcia, guanyant agilitat i eficiència, seguint el model del centre i el nord d'Europa i en la línia de les recomanacions del marc regulador europeu.
214. **Constituir el Consorci d'Inversions de Catalunya i la societat mixta d'inversions.** Materialitzar els acords entre la Generalitat i l'Estat per constituir i posar en funcionament el Consorci d'Inversions de Catalunya i la Societat Mercantil d'Inversions de Catalunya, amb participació paritària de les dues administracions. Dotar aquests instruments dels recursos i les competències necessaris per planificar, supervisar i executar les inversions estatals a Catalunya, garantir el compliment dels compromisos pressupostaris i superar la situació crònica de baixa execució de les inversions de l'Estat.
215. **Ampliar les encomanes de gestió i traspassar les carreteres estatals a Catalunya.** Incrementar les encomanes de gestió perquè la Generalitat pugui projectar, executar i mantenir les infraestructures viàries de titularitat estatal, especialment les vies d'alta capacitat AP-7, AP-2, A-2 i A-27. Avançar en el traspàs de les carreteres estatals que transcorren per Catalunya, com l'N II, l'N 340, l'N 260, l'N 230 i l'N 240, amb els recursos econòmics necessaris per garantir-ne la conservació i la millora.
216. **Implementació de la vinyeta i finançament just de les vies d'alta capacitat a Catalunya.** Crear un consorci Estat-Generalitat per mancomunar els actius de la xarxa viària i establir la vinyeta com a sistema únic de pagament i control de pas. Aquest model de finançament proporcional i socialment just garantirà el manteniment de les vies d'alta capacitat sense discriminacions territorials, fent contribuir de manera especial el transport pesant de pas, tot gestionant el trànsit, reduint l'impacte ambiental i protegint la mobilitat quotidiana de la ciutadania.

217. **Accelerar la millora de l'Eix Pirinenc (N-260) i traspassar-ne la titularitat.** Ampliar la dotació de les encomanes de gestió destinades a l'Eix Pirinenc, prioritzant les actuacions pendents al Pirineu lleidatà i, posteriorment, al gironí. Garantir la millora integral de la carretera i, un cop executades les inversions compromeses, traspassar a la Generalitat la titularitat de l'N-260 entre el Pont de Suert i Portbou.
218. **Ampliar la capacitat de l'AP-7 a les Terres de l'Ebre.** Accelerar la tramitació, la dotació pressupostària i l'execució del tercer carril per sentit de l'AP-7, entre Amposta i l'Hospitalet de l'Infant.
219. **Completar les connexions viàries estratègiques pendents.** Finalitzar l'autovia A 27 entre Valls i Montblanc i garantir-ne la connexió amb l'AP-2. Executar els accessos directes dels polígons industrials de Torreblanca-Quatre Pilans i Camí dels Frares a la xarxa viària d'alta capacitat. Completar les actuacions pendents de l'A-2 i l'N-II a les comarques gironines, especialment la connexió entre Tordera i Maçanet de la Selva i la variant de Figueres, per millorar la connectivitat territorial i descongestionar l'AP-7.
220. **Executar els nous accessos ferroviaris i viaris al Port de Barcelona.** Garantir la finalització dels projectes constructius, la licitació de les obres durant el 2027 i la consignació pressupostària necessària per executar els nous accessos al Port de Barcelona. Prioritzar la connexió ferroviària de mercaderies per reforçar la competitivitat logística i reduir el transport de mercaderies per carretera.
221. **Augmentar la capacitat ferroviària de mercaderies entre Lleida i el Port de Tarragona.** Accelerar els estudis informatius, els projectes constructius i les inversions necessàries per desdoblar el tram ferroviari entre la futura estació intermodal de Lleida i Picamoixons. Garantir la connexió ferroviària amb el Port de Tarragona en tots dos sentits i millorar la capacitat de la línia per al transport de mercaderies i els serveis d'autopista ferroviària.

B. Una xarxa ferroviària al servei del país

El col·lapse ferroviari a Catalunya és evident. Rodalies, regionals, alta velocitat i transport de mercaderies pateixen problemes estructurals que afecten el conjunt del país. Durant dècades, l'Estat espanyol ha prioritzat la construcció de noves línies d'alta velocitat abans que el manteniment i la modernització de les infraestructures actuals, tot provocant un dèficit històric d'inversions que Catalunya pateix especialment.

La crisi de Rodalies i regionals vulnera el dret a la mobilitat i perjudica diàriament milers de persones. El setembre de 2026, només el 49,2 % dels trens de Rodalies van arribar puntualment, amb una demora mitjana de 20,4 minuts entre els que van patir retards. El deteriorament ferroviari no és només un problema tècnic: és una injustícia social que perjudica especialment les persones que depenen del transport públic per anar a treballar, estudiar i desenvolupar la seva vida quotidiana.

El tràgic accident ferroviari d'Urda ha tornat a situar la seguretat ferroviària al centre del debat. Sense anticipar conclusions sobre les causes de l'accident, que cal investigar amb rigor, és imprescindible qüestionar les prioritats inversores de l'Estat. Espanya destina una proporció molt superior dels recursos per construir noves línies d'alta velocitat que per mantenir i renovar les actuals, molt per sobre dels principals països europeus. No podem continuar ampliant la xarxa sense garantir-ne el manteniment, la seguretat i la fiabilitat. Cal reforçar la conservació de les vies, modernitzar els centres de control i els sistemes de senyalització i protecció, i revisar preventivament la seguretat de tota la xarxa, incloses les línies d'alta velocitat i els trams amb circulació mixta de passatgers i mercaderies.

El traspàs integral de Rodalies acordat entre la Generalitat i l'Estat és una oportunitat per transformar aquest model, però avança massa lentament, malgrat la constitució de Rodalies de Catalunya el gener de 2026, i encara té pendents traspassos essencials com el de la línia R1. Cal accelerar-lo, executar les inversions compromeses, completar el Corredor Mediterrani i eliminar els colls d'ampolla ferroviaris. Catalunya necessita més inversió, més manteniment i més sobirania ferroviària per disposar d'una xarxa segura, fiable i al servei de les persones, de l'economia productiva i de la cohesió territorial.

222. **Culminar el traspàs integral de Rodalies a la Generalitat.** Accelerar el traspàs de l'operació dels serveis de Rodalies a la nova empresa Rodalies de Catalunya, superant els obstacles administratius i organitzatius que en dificulten el desplegament. Fer efectiu el traspàs de la línia R1 i iniciar el de la resta de línies acordades amb l'Estat —R2 Sud, R3, R4 Nord i R16 (l'Aldea-Tortosa)—, incloent-hi les vies, les estacions, les instal·lacions i tots els elements necessaris per garantir-ne una gestió integral des de Catalunya, amb els recursos humans, materials i econòmics corresponents.
223. **Garantir la seguretat i la fiabilitat de l'alta velocitat ferroviària.** Exigir a Adif un manteniment preventiu adequat de les infraestructures d'alta velocitat, amb les inspeccions, les renovacions i les inversions necessàries per garantir-ne la seguretat i el bon funcionament. Reforçar les obligacions de les operadores ferroviàries pel que fa al manteniment i l'estat del material mòbil, per reduir les incidències i garantir un servei fiable.
224. **Descentralitzar la gestió i el manteniment de les infraestructures ferroviàries.** Traspassar progressivament a Catalunya les funcions de conservació, manteniment i gestió de les infraestructures ferroviàries vinculades a Rodalies, amb els recursos necessaris per garantir un servei segur, fiable i de qualitat. Establir mecanismes de control i rendició de comptes sobre les actuacions d'Adif i Renfe mentre no es completi el traspàs, prioritzant el manteniment preventiu, la reducció d'incidències i la recuperació de la fiabilitat del servei.
225. **Garantir el finançament i l'execució íntegra del Pla de Rodalies 2026-2030.** Comprometre els recursos necessaris per executar totes les actuacions del Pla de Rodalies 2026-2030, inclosos els 1.400 milions d'euros addicionals anunciats pel Ministeri de Transports i acordats amb la Generalitat. Formalitzar-ne el finançament mitjançant la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals (CMAEF), establint compromisos pressupostaris pluriennals i mecanismes de seguiment que garanteixin l'execució efectiva de les inversions.
226. **Augmentar la capacitat de la xarxa ferroviària convencional i eliminar els colls d'ampolla.** Impulsar els estudis i projectes necessaris per desdoblar els trams de via única dels corredors Arenys de Mar-Maçanet-Massanes, Tarragona-Lleida, Vic-Ripoll i Lleida-Cervera-Manresa, prioritzant en aquest darrer eix el tram Lleida-Cervera. Planificar les inversions per incrementar les freqüències, reduir els temps de trajecte i millorar la fiabilitat dels serveis ferroviaris.
227. **Impulsar la Línia Orbital Ferroviària per connectar les ciutats de la regió metropolitana sense passar per Barcelona.** Fer efectius els acords entre la Generalitat i l'Estat per impulsar la Línia Orbital Ferroviària, formalitzant el protocol de col·laboració i constituint una taula de seguiment amb les administracions i els organismes ferroviaris implicats. Accelerar el tram Granollers-Terrassa, que ha de connectar les línies R4 i R8, i licitar-ne el projecte constructiu durant el 2027, amb l'objectiu de reforçar la mobilitat transversal i descongestionar la xarxa ferroviària centrada a Barcelona.
228. **Impulsar els estudis necessaris per executar l'obra de l'eix transversal ferroviari.** Garantir el futur finançament per construir la infraestructura de transport estratègica.
229. **Executar els nous intercanviadors ferroviaris de Sant Cugat del Vallès.** Accelerar la redacció dels projectes constructius i l'execució dels intercanviadors de Volpelleres, entre la R8 i la línia S2 de FGC, i de l'Hospital General, entre la R8 i la línia S1 de FGC. Garantir el compliment de les encomandes de gestió acordades i l'aprofitament dels recursos pressupostaris disponibles per millorar la intermodalitat i les connexions ferroviàries del Vallès.
230. **Culminar el Corredor Mediterrani i reforçar el transport ferroviari de mercaderies.** Accelerar l'execució de les obres pendents del Corredor Mediterrani, incloent-hi l'adequació de les vies entre Tarragona i Lleida com a part d'aquest corredor mediterrani per garantir que les línies destinades a la mobilitat de passatgers podran satisfer les necessitats actuals i futures, convertint així l'eix transversal ferroviari com a línia prioritària de transport de mercaderies. Revisar els projectes que hagin quedat obsolets per adaptar-los a les necessitats actuals de mobilitat de persones, logística i del desenvolupament de l'activitat econòmica. Avançar en la segregació del trànsit ferroviari de mercaderies respecte del de passatgers i prioritzar les actuacions al pas de mercaderies per l'interior de Tarragona. El tercer fil entre Figueres i Portbou i els enllaços i apartadors necessaris per connectar les terminals intermodals.

C. El sistema de serveis socials com a pilar de l'estat del benestar

La garantia de drets socials s'articula sobre el sistema de serveis socials, el pilar de l'estat del Benestar que requereix més desenvolupament i recursos humans, materials i d'infraestructures per assegurar una cobertura universal, de qualitat i equitativa territorialment.

Catalunya necessita assegurar l'atenció de les necessitats socials de tota la ciutadania vinculades a l'autonomia personal, relacional i comunitària mitjançant les competències pròpies que li són assignades.

231. **Garantir el finançament de la Llei d'Autonomia Personal i Atenció a la Dependència.** Cal garantir l'execució pressupostària del suplement de crèdit de 2.018 MEUR per al 2026, 7.200 MEUR per al 2027 i el pressupost aprovat per als anys següents. Així mateix, vetllar pel compliment estricte del finançament del 50 % de l'Administració General de l'Estat.
232. **Equiparar a nivell A de les professionals del sector social.** El col·lectiu d'Educadores i Treballadores Socials desenvolupen una funció central en la garantia dels drets socials i, en l'exercici de la seva activitat laboral dins les administracions públiques, estan discriminades laboralment respecte d'altres col·lectius professionals de formació i funcions equiparables, situació que té conseqüències salarials i de cotitzacions i impedeix la progressió laboral a l'escala de la funció pública.

D. Enfortir la sanitat pública

La sanitat pública és un dels grans pilars de l'estat del benestar i una garantia essencial d'igualtat i justícia social. El dret a la salut no pot dependre dels diners que tingui cadascú ni del lloc on visqui. Tanmateix, la saturació dels centres sanitaris, les llistes d'espera i la manca de professionals i recursos amenacen la qualitat assistencial i l'accés universal a la sanitat. Aquest deteriorament, fruit d'anys d'infrafinançament, no pot servir d'excusa per avançar cap a la privatització ni per convertir la salut de les persones en un negoci.

Defensar la sanitat pública vol dir dotar-la dels recursos necessaris perquè funcioni, garantir unes condicions laborals dignes als seus professionals i evitar que ningú hagi de recórrer a la sanitat privada per rebre una atenció adequada i a temps. Apostem per un model sanitari públic, universal, de qualitat i amb gestió pública, que reforci l'atenció primària, redueixi les llistes d'espera, incorpori plenament la salut mental i garanteixi una atenció integral, preventiva i propera a les persones. Una sanitat que no deixi ningú enrere i que prioritzi les necessitats de salut per davant dels interessos econòmics.

Catalunya ha de disposar de prou finançament i de plena capacitat de decisió per desenvolupar el seu propi model sanitari i donar resposta a les necessitats de la ciutadania. Necessitem més recursos, més professionals i més sobirania per garantir una sanitat pública forta, accessible i de qualitat, capaç de respondre als reptes actuals i futurs i de continuar sent un dels principals instruments de cohesió social del país.

233. **Defensar i enfortir el sistema sanitari públic.** Blindar una sanitat pública, universal i de qualitat, reforçant la capacitat assistencial del sistema per reduir les llistes d'espera, garantir una atenció equitativa i frenar la privatització de la sanitat.
234. **Incrementar el finançament estatal del sistema públic de salut per garantir una atenció sanitària de qualitat i unes condicions laborals dignes.** Augmentar de manera estructural i suficient els recursos que l'Administració General de l'Estat transfereix a les administracions sanitàries competents per afrontar la situació de saturació del sistema, reduir les llistes d'espera i garantir una atenció sanitària universal. Aquest increment ha de resultar suficient per ampliar les plantilles de professionals sanitaris, millorar-ne les condicions laborals i retributives, els sistemes de guàrdies, reforçar l'atenció primària, hospitalària i especialitzada. Cal que la distribució pressupostària referi-

da es faci tot respectant les competència de la Generalitat de Catalunya i atengui la població real, el creixement demogràfic, les necessitats assistencials i el cost efectiu de prestar els serveis.

235. **Blindar les competències de la Generalitat de Catalunya en matèria sanitària.** Defensar el caràcter exclusiu de les competències de la Generalitat en matèria de salut i impedir qualsevol intent de recentralització o ingerència de l'Estat en el model sanitari català. Exigir el traspàs immediat de totes les funcions i competències encara pendents, acompanyat dels recursos econòmics, humans i materials necessaris. Garantir la plena capacitat de Catalunya per planificar, regular i gestionar el seu sistema sanitari, d'acord amb les necessitats de la ciutadania i sense imposicions de l'Estat.
236. **Ampliar la cartera pública de serveis de salut visual i garantir l'accés universal a ulleres graduades i lents de contacte.** Incorporar a la cartera comuna del Sistema Nacional de Salut l'atenció oftalmològica i optomètrica, com també el finançament públic de les ulleres graduades i les lents de contacte prescrites, garantint l'accés universal amb independència de la renda i el finançament estatal de les prestacions.
237. **Incorporar l'atenció odontològica integral a la sanitat pública.** Ampliar la cartera comuna de serveis del Sistema Nacional de Salut per garantir l'accés universal i gratuït a l'atenció bucodental, incloent-hi la prevenció, les revisions i els tractaments necessaris, com ara les càries, les endodòncies i les pròtesis dentals. L'Estat haurà d'assumir el cost de l'ampliació i dels recursos humans i materials necessaris per fer-la efectiva.
238. **Ampliar el finançament públic de l'atenció psicològica de la sanitat pública.** Garantir l'accés universal i gratuït a l'atenció psicològica i a la salut mental, així com l'accés a la psicoteràpia i als tractaments necessaris. L'Estat haurà de transferir els recursos necessaris a les administracions sanitàries competents per garantir una atenció adequada.

E. Més eines per la millora de la seguretat

La seguretat és un dret de la ciutadania i una responsabilitat fonamental dels poders públics. Catalunya disposa d'un model de policia integral articulat al voltant del Cos de Mossos d'Esquadra, però encara hi ha competències per desplegar, limitacions en l'accés a la informació policial i mancances de coordinació que dificulten una resposta plenament eficaç davant la delinqüència.

Defensem una política de seguretat que combini la prevenció, la capacitat d'investigació, la mediació i la resposta efectiva davant els delictes, amb una justícia dotada dels recursos necessaris per actuar amb agilitat i garantir la protecció de les víctimes. Tot això requereix completar el desplegament de les competències del Cos de Mossos d'Esquadra, reforçar les policies locals —posant l'èmfasi en els municipis petits i mitjans— i millorar la cooperació entre cossos policials i serveis d'emergències.

Esquerra Republicana reclamem també que Catalunya pugui exercir plenament les seves competències en seguretat, trànsit i protecció civil perquè volem una seguretat pública més coordinada, amb més recursos i capacitat d'actuació i que garanteixi una resposta adequada a tots els territoris de Catalunya.

239. **Assumir plenament les competències de seguretat als ports i aeroports.** Reclamar l'execució efectiva del traspàs de les funcions de seguretat ciutadana, prevenció i investigació de delictes i manteniment de les infraestructures crítiques als ports i aeroports de Catalunya. Establir un calendari concret de desplegament amb la dotació d'efectius i recursos necessaris per garantir una correcta prestació del servei.
240. **Garantir l'accés efectiu dels Mossos d'Esquadra a les bases de dades i als mecanismes de cooperació policial internacional.** Atenent que el Cos de Mossos d'Esquadra, com a policia integral, és també encarregat de la lluita i prevenció en matèria antiterrorista i del crim organitzat, és imprescindible la plena integració del CME a organismes d'àmbit internacional com són la Interpol i l'Europol en pla d'igualtat amb els cossos policials espanyols.

241. **Fer possible l'accés del Cos de Mossos d'Esquadra a les bases de dades d'àmbit estatal per protegir la seguretat ciutadana, la investigació criminal, la lluita contra el crim organitzat i el terrorisme,** com també la participació efectiva del Cos de Mossos d'Esquadra en els òrgans de cooperació i coordinació policials estatals contra l'amenaça terrorista i la delinqüència organitzada amb la mateixa condició i forma que ja tenen la resta de cossos i forces de seguretat de l'Estat espanyol.
242. **Garantir més recursos judicials per agilitzar els procediments i acabar amb la impunitat.** Cal continuar apostant pel desplegament de noves places de jutges i jutgesses a Catalunya, garantint el compliment de l'acord a iniciativa d'Esquerra Republicana per incorporar 180 places entre 2026 i 2027 per accelerar els tràmits judicials, especialment els derivats de processos de reincidència, el cost del qual, per al Govern, serà de 20 milions d'euros anuals. Defensar també una distribució territorial de les places d'acord amb la càrrega de treball dels òrgans judicials.
243. **Millorar la resposta penal davant els delictes amb armes i el robatori de cable.** Promoure una revisió del tractament penal de la tinença i l'ús il·lícit d'armes de foc, la possessió d'armes blanques prohibides i els robatoris de cable, amb l'objectiu d'incrementar-ne les penes.
244. **Ampliar les competències de Catalunya en trànsit i seguretat viària.** Reclamar el traspàs immediat de les competències plenes en matèria de trànsit i seguretat viària als governs de Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears, referides al control de la matriculació i l'expedició de permisos o llicències de conducció i circulació, la capacitat per autoritzar transferències, duplicats i baixes de vehicles, per poder fixar la velocitat en totes les vies del territori català, per la pèrdua i la devolució de punts del carnet de conduir i pel registre de la inspecció tècnica de vehicles. Resulta urgent, a més, incrementar els examinadors i alliberar-los de sobrecàrrega burocràtica.
245. **Reforçar les policies locals i facilitar la cooperació entre municipis.** Impulsar la modificació de la disposició addicional cinquena de la Llei orgànica 2/1986, de forces i cossos de seguretat, desenvolupada per l'Ordre INT/2944/2010, per flexibilitzar els requisits que dificulten la prestació conjunta de serveis policials entre municipis. Promoure l'eliminació del límit poblacional màxim i la simplificació dels procediments d'autorització, mantenint garanties adequades de coordinació i responsabilitat.
246. **Garantir la presència de Catalunya en la cooperació europea en protecció civil.** Promoure una participació estable de Protecció Civil de Catalunya als programes europeus de prevenció, preparació i resposta davant d'emergències; amb presència a les xarxes tècniques, exercicis conjunts, intercanvis d'informació i projectes de cooperació.

F. Enfortir el municipalisme

Els ajuntaments són la institució més propera a la ciutadania i la primera porta d'accés a molts serveis públics. Sovint són l'administració des d'on s'atenen més bé les necessitats dels ciutadans. Però els ajuntaments catalans pateixen un greu infrafinançament, agreujat per les dificultats de disposar de personal tècnic en zones rurals, i es troben amb serioses dificultats per oferir serveis públics de qualitat.

Esquerra Republicana defensem un municipalisme fort, basat en l'autonomia local, la suficiència financera i el principi de subsidiarietat. Cal que les competències s'exerceixin des de l'administració més propera, prestant serveis amb garanties i assegurant els recursos humans i econòmics necessaris. Així mateix, és necessari que clarifiquem les responsabilitats de cada administració, eliminem duplicitats innecessàries i simplifiquem els procediments per reduir les càrregues administratives que suporta la ciutadania, les empreses i els treballadors públics. Cal modificar la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local PER clarificar les competències locals i flexibilitzar les condicions per remunicipalitzar serveis actualment externalitzats.

Esquerra Republicana apostem per una administració moderna, transparent, accessible i eficient, que reforci la professionalització dels serveis públics i fomenti la cooperació voluntària entre municipis. És ne-

cessari que tots els pobles i ciutats de Catalunya, independentment de la dimensió que tinguin, disposin dels recursos i les eines necessàries per donar resposta a les necessitats de la ciutadania.

Per tot això, proposem una reforma del sistema de finançament que vinculi els recursos disponibles a les competències exercides i al cost de vida de cada territori. També exigim que es faci un repartiment just dels tributs i ingressos públics, que eviti que els ajuntaments hagin de compensar la manca de recursos amb un sobreesforç en forma de pressió fiscal sobre la ciutadania. Aquest finançament ha de reconèixer les circumstàncies excepcionals dels municipis en àrees turístiques i ha d'anar acompanyat de recursos humans, com ara secretaris i interventors, adaptats a la realitat de Catalunya.

247. **Millora del finançament local i de la capacitat financera dels ens locals.** Actualment les administracions locals es troben infrafinançades i no disposen dels recursos necessaris per fer front a les necessitats i, moltes vegades, quan tenen els recursos, es troben limitades en la capacitat de disposar-ne. En aquest sentit, cal autoritzar l'endeutament gradual dels ajuntaments per a inversions fins a un límit del 50 % dels ingressos corrents, permetent distribuir el cost de les grans infraestructures al llarg del temps.
248. **Cal una reforma de la Llei 39/1988, de 28 de desembre, reguladora de les hisendes locals** que actualitzi el finançament per exercir les competències que avui en dia tenen els ajuntaments i altres ens locals, tendint a un sistema de finançament que doni estabilitat als ajuntaments i els faci menys dependents de les subvencions.

    Aquesta reforma ha de permetre incrementar els ingressos per la participació en els ingressos de l'Estat i que tots els ajuntaments, no només els més grans de 75.000 habitants, puguin rebre un percentatge dels grans impostos com l'IRPF i l'IVA.

    També ha de servir per assegurar la viabilitat econòmica de l'AMB i d'altres àrees que es puguin crear en un futur, permetent establir exempcions, reduccions i tipus de gravàmens diferenciats en l'aplicació de l'IBI, assegurant la justícia fiscal del tribut.

    Cal modificar la legislació relativa a l'IBI per equiparar els beneficis per les famílies monoparentals als previstos per les famílies nombroses.

    I també calen canvis en el finançament dels municipis turístics. Atès la pressió real que l'activitat turística exerceix sobre els serveis municipals, cal redefinir el concepte de municipi turístic rebaixant el llindar poblacional actual de 20.000 a 10.000 habitants i establint altres criteris alternatius més enllà del poblacional.
249. **Derogar la Llei de Racionalització i Sostenibilitat de l'Administració Local (LRSAL) i reforma de la Llei Orgànica d'Estabilitat Pressupostària i Sostenibilitat Financera.** És urgent acabar amb les reformes del Partit Popular que van imposar les polítiques d'austeritat la dècada passada. Cal dotar de més flexibilitat pressupostària els ajuntaments sanejats econòmicament, facilitar l'ús d'excedents i romanents, anticipar recursos per respondre a emergències, actualitzar la regla de despesa al nou marc fiscal europeu, facilitar la inversió en habitatge i establir uns objectius de deute i dèficit justos per a la Generalitat i els ajuntaments.
250. **Garantir secretaris, interventors i tresorers municipals per enfortir el món local.** Recuperar i desplegar les competències de la Generalitat en la selecció i formació dels funcionaris d'habilitació nacional per adaptar els processos a la realitat catalana, agilitzar la cobertura de vacants i reduir el dèficit estructural de professionals que tant dificulta el funcionament dels ajuntaments.

G. Universitats i recerca públiques, accessibles i de qualitat

Les universitats i els centres de recerca catalans són imprescindibles per construir la Catalunya que volem. Són espais de generació i transmissió de coneixement, de recerca, d'innovació i de transformació social. Dotar-los dels recursos necessaris i reforçar-ne l'autonomia és fonamental perquè puguin desenvolupar tot el seu potencial i contribuir al progrés del país.

El sistema universitari i de recerca pateix un infrafinançament crònic, derivat de les retallades imposades arran de la crisi de 2008 i d'un marc regulador centralista i obsolet. Tot i els avenços assolits en la darrera legislatura estatal, amb l'aprovació de la Llei Orgànica del Sistema Universitari (LOSU) i la modificació de la Llei de la Ciència, la Tecnologia i la Innovació, el finançament continua sent insuficient. Cal, per tant, incrementar la inversió pública, establir un finançament basal estable per a les universitats i els centres de recerca i assegurar els recursos necessaris per consolidar un sistema universitari i científic de qualitat.

Alhora, la precarietat continua sent un dels principals problemes del sistema universitari i de recerca. Cal millorar les condicions laborals i retributives, reduir la temporalitat, reforçar les plantilles i garantir una carrera professional digna, especialment a les primeres etapes de la recerca i per als doctorands i doctorandes. També és necessari abordar les desigualtats de gènere, reduir la càrrega burocràtica i protegir la salut mental de les persones que formen part de la comunitat universitària i investigadora.

L'accés a la universitat no pot estar condicionat per l'origen social o territorial ni convertir-se en un privilegi. Cal reforçar les polítiques de beques i ajuts, eliminar les barreres econòmiques i garantir que tot l'estudiantat disposi dels recursos, dels serveis d'acompanyament i dels suports necessaris per desenvolupar la seva trajectòria acadèmica.

252. **Incrementar el finançament de les universitats públiques i la recerca fins al 2030.** Assumir el compromís d'incrementar plurianualment la inversió estatal en universitats en un 0,07 % del PIB per assolir una despesa pública de l'1 % del PIB el 2030, tal com preveu la Llei Orgànica del Sistema Universitari (LOSU). En recerca, incrementar progressivament la inversió pública fins a assolir l'1,5 % del PIB el 2030, amb un augment de la inversió estatal equivalent al 0,14 % del PIB, d'acord amb el que preveu la Llei de la Ciència, la Tecnologia i la Innovació.
253. **Millorar les condicions laborals i reforçar les plantilles del sistema universitari i de recerca.** Reduir la precarietat i la temporalitat, accelerar la contractació indefinida del personal investigador, millorar les retribucions i garantir una carrera professional digna per al personal investigador, docent, tècnic i de gestió. Ampliar les places dels programes estatals de formació i retenció del talent, millorar les condicions dels doctorands i doctorandes i garantir una retribució adequada des de l'inici de la carrera investigadora. També cal eliminar les taxes de reposició, desplegar la carrera professional horitzontal, reforçar les plantilles de suport i reduir la càrrega burocràtica, així com avaluar i abordar els riscos psicosocials, protegir la salut mental i combatre les dinàmiques de precarietat i explotació en l'àmbit universitari i científic.
254. **Reforçar el finançament basal de les universitats i els centres de recerca.** Assegurar recursos estables per als centres de recerca, les infraestructures científiques singulars i els grups de recerca universitaris i hospitalaris, amb especial atenció als àmbits estratègics per al país.
255. **Assolir les competències plenes en matèria d'avaluació i acreditació universitàries.** Ampliar les competències de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU) perquè assumeixi la totalitat dels processos d'avaluació, certificació i acreditació de les universitats, titulacions i professorat de Catalunya. Reformar la normativa estatal per atribuir-li les competències encara reservades a l'ANECA, especialment l'acreditació del professorat per accedir als cossos docents funcionarials i el reconeixement dels mèrits docents i investigadors. Garantir la plena validesa de les resolucions d'AQU i la seva capacitat per establir criteris i procediments propis, d'acord amb els estàndards europeus i amb els recursos necessaris per exercir aquestes funcions.
256. **Eliminar el districte únic universitari.** Cal que Catalunya pugui planificar l'accés a la universitat d'acord amb les necessitats del país. Així mateix, garantir que Catalunya pugui planificar i executar les competències en formació de les professions sanitàries en un marc nacional, d'acord amb les necessitats del sistema de salut català i no amb una planificació centralitzada des de l'Estat.
257. **Reformar la regulació de les pràctiques acadèmiques universitàries.** Actualitzar el Reial decret 592/2014 per adaptar la regulació de les pràctiques acadèmiques externes a la realitat actual, reforçar els drets de l'estudiantat, garantir unes condicions dignes i evitar que les pràctiques esdevinguin una via de substitució de llocs de treball remunerats.

258. **Enduriment dels requisits per a la creació, el reconeixement i l'autorització d'universitats, així com per a l'acreditació institucional.** Revisar els requisits bàsics de creació i reconeixement d'universitats per garantir, com a mínim, que els projectes disposin d'un model acadèmic viable, recursos suficients, professorat adequat i infraestructures d'acord amb l'oferta formativa prevista.

esquerra
republicana